

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račna poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vso srečo
čitateljem in čitateljicam
„Domovine“ v letu 1928!

Ob novem letu

S to številko se je ustavilo pošiljanje «Domovine» vsem zamudnikom, pri katerih ne lepe ne grde besede niso zalegle ničesar. Prijatelje in prijateljice, ki so nam ostali zvesti, pa pozivamo, da že vnaprej vedno poravnajo naročnino, da ne bo koncem leta zopet treba opominov.

Izpolnite svojo častno dolžnost po našem izreku: «Domovina» za naročnike, naročniki za «Domovino».

Vrhu tega ponovno prosimo za čim vnetejše nabiranje novih naročnikov. Naj si vsakdo šteje v čast in ponos, da dela za naš in svoj list, ki dosledno in pošteno zagovarja koristi Slovenije in bije boj proti neenakostim v državi. «Domovina» stane letno samo

30 Din; ta vsota ne more delati nikomur preglavice. Za najvnetejše nabiralce novih naročnikov smo razpisali lepe nagrade, ki smo jih navedli v zadnji številki našega lista. Torej na delo brez strahu pred nasprotniki, ki delajo proti nam z lažmi in zavratnostjo.

Zelimo vsem našim prijateljem in prijateljicam, da bi novo leto preživeli v sreči in zadovoljstvu! Spričo težkih davčnih bremen ne bo lahko biti zadovoljen, toda dobra volja nas ne sme miniti, ne smemo izgubiti upanja, da bo moral priti enkrat, morda že ob prihodnjem novem letu konec hudih časov. Upajmo, da bo do takrat vsaj del gorja odpadel z naših ramen.

Huda nova bremena

Tudi proračun mariborske oblasti je bil sprejet z uvedbo novih davščin — Iz izmozgane Slovenije naj se iztisne še okrog 40 do 50 milijonov dinarjev

Pred prazniki je končala tudi mariborska oblastna skupščina razpravo o proračunu za mariborsko oblast ter prišla do podobnega zaključka kakor ljubljanska oblastna skupščina: da je namreč sprejela proračun z novimi oblastnimi davki, taksami in dokladami. Te nove davščine so: davek na nočni obisk kavarn in barov ter na igranje s kartami (vsak obiskovalec bo plačal po polnoči v kavarnah 2, v barih 10 in za igranje s kartami 2 Din); oblastna veselčna taksa (50 odstotkov državne takse; za kinematografe le 25 odstotkov) in taksa na plesne vaje (600 Din); taksa na motorna vozila; 100odstotna doklada na državno pristojbino za lovske karte in 20odstotna oblastna taksa na zakupnino lovišč; 20odstotna doklada na pridobnino; 100odstotna doklada k davkom na tantijeme; 100odstotna doklada k državnim trošarinam na pivo, žganje, rum, likerje in špirit ter 50odstotna doklada k državnim trošarinam na vino; davek na električni tok.

Kakor se sodi, bodo davščine ljubljanske in mariborske oblasti, torej za vso Slovenijo, vrgle okrog 40 do 50 milijonov dinarjev. K tem novim davščinam v obeh oblastih ne bodo prispevali morda samo direktno obdavčeni, ker je jasno, da prevale obdavčenec čim

največ bremen na konzum, odnosno bodo v primerih, kjer so konzumenti direktno oblagodarjeni z davščinami, podjetniki trpeli škodo zaradi zmanjšane konzuma in tako naprej. Pri vseh različnih davščinah je običajno

Omejitev razpolaganja z nepremičninami

Vlada ima v načrtu novega finančnega zakona odredbo, po kateri se v območju 50 km od meje ne bodo smele prodajati nepremičnine brez privoljenja dveh ministrov — To bi veljalo torej za vso Slovenijo — Klerikalci, ki so v vladi, bi morali to hudo nesrečo za Slovenijo preprečiti

Naša vlada, ki je naprtla Sloveniji že mnogo zla, pripravlja z novim finančnim zakonom odredbo, po kateri se ne bo smela v območju 50 kilometrov od meje (vsa Slovenija) prodati nobena nepremičnina brez dovoljenja notranjega ministra ter ministra vojske in mornarice. To bi imelo za posledico ogromne stroške in sitnosti, ki bi zadeli tudi najmanjšega kmetovalca, če bi hotel prodati makar košček zemlje.

Notarski kandidati so 23. t. m. na svoji redni seji v Ljubljani sprejeli zadevno protestno resolucijo naslednje vsebine:

tako, da se popolnoma same po sebi porazdele na vse sloje.

Nekatere novih davščin se na prvi pogled vidijo popolnoma umestne, a bodo kljub temu pomenile udarec za Slovenijo, ki se že tako utaplja v prevelikih državnih bremenih. Težave v našem gospodarskem življenju se bodo še povečale.

Namesto znižanja bremen dobimo torej še povišanje v obliki oblastnih davščin, a vrhu tega obstoji nevarnost, da se bodo povišale še državne dajatve v svrhu kritja primanjkljaja v državnem proračunu.

Kako se naj reši Slovenija gospodarskega propadanja? SLS, ki je z vstopom v vlado pozabila na koristi Slovenije, ni znala izposlovati od vlade zadostnih državnih dohodkov za posle, ki sta jih prevzeli obe slovenski oblasti od države, da ne bi bilo treba uvesti tako velikih oblastnih davščin. No, če vlada celo ugiblje o možnosti kritja primanjkljaja v državnem proračunu s povišanjem nekaterih davkov, ni niti misliti, da bi bilo mogoče dobiti od države še več denarnih sredstev za oblasti.

Leta 1927., ki se baš zaključuje, bo ostalo v žalostnem spominu vsakemu Slovencu. Žalostno je to leto za nas tem bolj, ker smo z gotovostjo pričakovali, da nam bo končno prineslo znižanje davkov. Nismo preveč zapuili klerikalcem, vendar pa smo na tihem mislili: SLS je slovenska večinska stranka in kot taka pač ne more pozabiti na dejstvo, da ji je večina slovenskih volilcev podarila zaupanje. Niti tega ni SLS dosegla, da bi se že za leto 1928. odpravila dohodnina, kar je bilo pričakovati po državnih in prirodnih postavah, saj Srbija in Črna gora tega davka sploh nista nikdar plačevali.

Davčne neenakosti bodo torej ostale še v novem letu in še visoke oblastne davščine bomo plačevali. Za SLS, ki je včasih trobila baš nasprotno, kar počenja danes, bo leto 1927. zgodovinsko leto s črnimi sencami. Slovensko ljudstvo bo morda sedaj spregledalo, kam ga vodi nesposobna politika SLS.

Iz dnevnih časopisov smo povzeli, da se namerava za Slovenijo, odnosno 50 km od državne meje ali morske obale, uzakoniti neenakost državljanov in zasebne lastnine pred zakonom.

Člen 69. finančnega zakona hoče uničiti slovenski narod, ki se nahaja v skrajni gospodarski krizi in hoče v kričečem nasprotju s temeljnimi načeli demokratizma, ustave in enakosti vseh državljanov v svobodni lastni državi razlastiti naš narod njegove zasebne lastnine brez katerekoli odškodnine.

Člen 69. finančnega zakona zahteva za vsak prenos lastnine in za vsak zakup nepremičnin v območju 50 km od meje, to se pravi za vso Slovenijo, za oni nebroj tozadevnih pravnih poslov nič manj kakor izrecno dovoljenje ministra notranjih zadev ter še ministra vojske in mornarice v Beogradu.

Vsak dan torej naj nebroj teh listin v vagonskih pošiljkah (na čegave stroške?) roma v Beograd.

Ker pa ministra seveda nista poučena o vsaki vaški zadevi, bo poslal notranji minister po primernem odmoru vse te zadeve še nerešene v Ljubljano in Maribor velikima županoma, ki jih bosta zopet odstopila pristojnim sreskim poglavarjem, ki jih bodo končno poslali občinskim uradom. Po isti poti bodo te listine romale nazaj v Beograd k notranjemu ministru, ki jih bo odstopil ministru vojske in mornarice, ki bo podvzel glede rešitve teh spisov slično postopanje z vojaških vidikov.

Pri vsem tem pa bo vsaka posamezna zadeva kljub točnim poročilom odvisna od popolnoma samovoljne rešitve kateregakoli odločujočih činiteljev, ker člen 69. ne predvideva nobenih določb.

Duševni oče tega člena nam sicer ni znan, ali mislimo vsaj, da on pozna le lastninske zadruge južnih pokrajin naše države, ne pa popolno zasebnega sistema lastnine v naši pokrajini.

Če se uzakoni člen 69. ali temu kaj sličnega, bi bile posledice v gospodarskem in pravnem oziru za Slovenijo nedogledne, gmotna škoda našega ljudstva pa nepreračunljiva.

K temu še pripominjamo, da je SLS v vladi in da je zato njena dolžnost, da izposluje črtanje člena 69. Saj morda SLS ni stopila v vladno samo zaradi enega ministrskega stola in zato, da pleše, kakor ji svirajo radikali.

razpoloženje, s tem se spodbujajo ljudje, ki sedejo na take besede, k sovražstvu napram političnim nasprotnikom, a božični prazniki bi morali biti prazniki miru in ljubezni.

Politični pregled

Zadnje dni spričo božičnih praznikov ni bilo posebnih političnih dogodkov.

Pritožbe proti vladi

prihajajo kakor običajno od vsepovsod. Bosanski in vojvodinski radikali se zaradi vladne davčne politike in tudi iz drugih ozirov puntajo proti vladi. Zlasti mnogo graje se čuje zaradi nevdržnih upravnih razmer, zlasti v Južni Srbiji narašča nezadovoljnost. Na klub davidovičevskih poslancev je prispela iz Južne Srbije brzojavka, ki poroča, da sreški poglavarji

brez povoda dado pretepati prebivalstvo,

in to zaradi protestov, ki so se v zadnjem času pojavili proti obupnim upravnim razmeram v tamošnjih krajih. Proti Vukičevićevemu režimu vstajajo že celo številni srbijski radikali.

Ob takih razmerah pridobiva vedno bolj na ugledu in veljavi

Kmetsko-demokratska koalicija.

ki vrši dosledno in resno borbo proti neenakostim v državi, proti vsem krivicam in za čimprejšnje izenačenje davkov. Ta njena borba je pravična in poštena, zato podeželske organizacije, radičevske kakor samostojnodemokratske, pošiljajo na vodstvi obeh strank resolucije, odnosno spomenice, v katerih odobravajo skupen nastop obeh strank in njuno vztrajnost v borbi za poštenost. Čujejo se že glasovi, da bo Kmetsko-demokratska koalicija zapustila Narodno skupščino, ako se ne bo ustreglo vsaj najnujnejšim njenim zahtevam.

Kakor je izjavil predsednik Narodne skupščine dr. Perič.

se bo Narodna skupščina sestala šele po pravoslavnem Božiču.

Po božičnih praznikih

Skrbi zaradi davkov — Zloraba božjih hramov za preganjanje „Domovine“

Božični prazniki so za nami. Nekateri so jih proslavili bolj, drugi manj veselo. Največ pa je bilo takšnih, ki se skrbi tudi v takih praznikih niso mogli otresti. Te skrbi bodo v prihodnje najbrž še večje. Dosedanji ogromni davki se ne bodo zmanjšali, k njim pa pridejo še nove oblastne davščine.

Naši klerikaleci so imeli svoječasno na vseh shodih polna usta samih lepih obljub, kar je marsikoga zmotilo, da je spustil kroglico v njihovo skrinjico, četudi se drugače ne strinja z njimi. Zdaj pa vidijo, da delajo klerikaleci prav nasprotno: da nalagajo nove oblastne davke in ne dosežejo takojšnjega izenačenja ter omiljenja državnih davkov. V tem oziru letošnji božični prazniki za večino nas, ki to občutimo, niso bili preveseli.

Pa tudi sicer prazniki niso bili to, kar bi morali biti. Res, cerkve so bile polne vernikov in po večini lepo razsvetljene. A vse praznovanje je bilo le preveč zunanje in je premalo spominjalo na prihod Onega, ki je prišel na svet pred davnimi leti in nam prinesel odrešenje. Ne so-

vraštvo, ampak ljubezen je prinesel. Ta naj bi vladala med mogočnimi in malimi, med bogatini in siromaki.

V tem duhu in s temi občutki bi morali praznovati prelepe božične praznike. In kje drugje se naj bi navzeli teh lepih misli kakor prav v božjih hramih! Toda kakor običajno v prejšnjih letih se je tudi letos zgodilo, da se je v mnogih cerkvah na te praznike in tudi že prej v adventnem času več slišalo o vabljenju na naročanje klerikalnih listov in o zabavljanju čez napredno časopisje kakor pa o rojstvu našega Odrešenika.

Tako početje v cerkvi smatramo za zlorabljanje vere in posvečenih krajev v zgolj posvetne namene. Proti temu se bomo slej ko prej borili z vso silo, a ne proti veri.

Mi ne posnemamo klerikalcev, da bi skušali zahtevati od naših ljudi, naj ne berejo klerikalnih listov. Le naj jih bere, ker jih bodo na ta način temeljiteje spoznali.

Zalostno in vse obsodbe vredno je, da se sveti čas Božiča zlorablja v cerkvah za navadno politično agitacijo. S tem se pokvari vsako božično

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

(Dalje.)

«Mož je visoke in vitke rasti, govornica mu je mehka in prikupljiva. Tako mi ga je opisal očividec, ki ga je videl na morišču!»

«Kaj pa obsojenec? Ali mi moreš dati tudi o njem kake podatke?»

«Bil mu je skoro podoben, le da je bil mnogo mlajši in zagorelega obraza. Glas mu je bil prijeten, ko si je pel pogrebno pesem.»

«V kakšnem jeziku je prepeval?»

«Ne morem povedati, nihče ga ni razumel.»

«Kako mu je bilo ime?»

«Ne vem, nisem mogel izvedeti.»

«Skoro bo razkrilo. Lisica, o kateri se ti je sanjalo, hiti v nastavljeno zanko.»

«Hitimo, da se nam ne izvije,» se je knez razvnel. «Izdajstvo moramo preprečiti ob pravem času.»

«To delo prepustite meni,» se je ponudil vitez. «Odposlal bom najhitrejšega sla, kmalu bom dobil poročilo o vsem, kar se godi na Orlovju.»

«Tako ga odpošlji,» sta prosila knez in baron.

«Vse je že urejeno,» — Komaj je to izrekel, je udaril golobček s perotjo ob zaprto okno. Njegovega vratu se je ovijal trak, na katerem je visel droben zavitek — pismo njegove izvoljenke.

«Tukaj je moi poročevalec!» je vzkliknil vitez in odprl okno. Golobček mu je sedel na

ramo, kakor da je slutil, komu je namenjeno poročilo, ki ga nosi na drobnem vratu.

Brž je odprl zavitek, a roka mu je odrevenela, ko je zagledal na papirju moško pisavo. Globoko v grlu se mu je zatikala beseda ob čitanju usodnega poročila, da se je njegova ljubljanka, naveličana sveta, umaknila v samoto samostanskega zidovja. «Oh, mrtva je zame, ako je storila večno obljubo!» je vzdihnil in spustil usodno pismo.

S tresočo roko je pobral baron odpadlo pismo ter ga je pozorno prečital. «Te vrstice ni pisala njena roka,» ga je pokazal knezu. «Poznam to pisavo. Take hudobije je zmožen le slepar, ki se skriva na Orlovju pod izmišljenim imenom.»

«Ali ga res poznaš? Kdo je ta hudobnež?»

«Nimam časa za obširno pripovedovanje. Vse vam bom razložil, ko bo Gizela v varnem zavetju.»

«Zbral bom nekaj mož, s katerimi bom odjezdil na Orlovje,» je predlagal vitez. Obrnil se je, da bi oddal naročilo, takrat pa je prihitel dvorni strežnik poročat, da čaka na dvorišču tujec, ki želi s knezom nujno govoriti.

«Vprašaj ga po imenu in ga privedi v dvorano,» je naročil knez.

«Imena ne pove; pravi, da se mu mudi, ker je prinesel važno poročilo. Moral je priti od daleč, ker je ves potan in upehan.»

«Prejšči mu žepe ter mu odvzemi orožje, nato mu ga privedi.»

«Nima orožja. Zunaj k drevesu je privezal konja, ki je legel utrujen v travo.»

«Reci mu, naj vstopi.»

Strežnik je privedel možaka srednje starosti, ki je še vedno sopihal ter si brisal znojno čelo.

«Odkod si in kakšne novice prinašaš?» ga je knez nagovoril.

«Brž odpošljite nekaj beričev, zakaj strašne reči se godijo na Orlovju...»

«Kaj se je zgodilo? Jasno se izrazi!»

«Vrag se je spremenil v človeka ter se je nastanil v graščini... Oživel je umorjenega barona ter ga zaprl v stolp, iz katerega šviga ponoči prečudno žarenje... Začaral je grajsko osebje, da je odreklo graščakinja pokorščino ter mu priseglo zvestobo... Že dva dni smo v njegovem oblastvu in trepetamo pred končnim izidom... Oh, komaj sem utekel...»

«Kaj pa milostiva?» je poprašal vitez.

«Obolela je, zelo nevarno je obolela. Poklicali ko ji zdravnika, ki se je ugnezdil v gradu ter izrablja njeno onemoglost. Najprej je pridobil oskrbnika, ki ga potrebuje pri svojem zločinskem početju. Gizela je zaprta v svoji sobi in ne more niti bežati, da bi se rešila. Proti jutru je klicala na pomoč, a se ji nihče ni smel odzvati.»

«Morda jo je nasilnik dejansko napadel?»

«Nisem mogel izvedeti. Samo toliko vem, da je imel oskrbnik zanj neko zdravilo, ki ga mora graščakinja užiti med jedjo, na kar bo čudežno ozdravela...»

«Ali ga je zaužila?» je skrbelo očeta.

«Sklepam, da se ga ni dotaknila, ker ni umrla.»

Davčni odbor je v glavnem zaključil svojo razpravo o novem davčnem zakonu, ki sicer ne bo prinesel olajšanja bremen, a bo vendar kolikor toliko izenačil davčna bremena v vsej državi. Kedaj bo stopil davčni zakon, ki pride še pred Narodno skupščino, v veljavo, še ni določeno. Finančni odbor še ni končal razprave o načrtu novega proračuna in finančnega zakona.

Naša prijazna soseda

Italija ne uspeva s svojo politiko.

Sedaj išče novih zaveznikov. Ker jih ni našla v Nemcih, katerim se je ponujala, snubi zopet Francijo, kjer pa pravijo, da ne zaupajo fašistom, ki so še pred kratkim ponujali Nemcem zvezo proti Franciji. Politika Italije je vedno enaka. Že pred vojno in med vojno je bila zavratna in prevarljiva, pa je takšna ostala tudi pod fašisti. Pravcati srednjeveški fašistični režim je te lastnosti še v večji meri razvil v sramoto človeštva in vsake kulture, katere v Italiji zelo primanjkuje, dasi se Italijani radi bahajo in besedičijo o svoji tisočletni kulturi, čemur se smeji ves svet, ki vidi sirovo fašistično politiko.

DOPISI

TREBNJE. Pri občinskih volitvah v Trebnju so sijajno zmagali naprednjaki. Dobili so: SKS 213 glasov (10 odbornikov), KDL 70 glasov (3 odbornike), SLS 160 (8), NGL 50 (2), poloficijska SLS 59 glasov (2 odbornika). Naprednjaki imajo skupno 15 odbornikov, klerikalci pa 10.

MIRNA PEČ. Pri občinskih volitvah smo združeni naprednjaki sijajno zmagali. Dobili so: DS 62 (4), KS 153 (10), SLS 117 (7), poloficijska SLS 65 (4); naprednjaki imamo potemtakem 14 odbornikov, klerikalci pa 11.

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. (Smrtna kosa.) Po kratki, a mučni boleznii je preminula splošno spoštovana in priljubljena gospa Frančiška Križnarjeva, žena tukajšnjega trgovca in gostilničarja g. Antona Križnarja, dobrega našega somišljenika. Blaga pokojnica zapušča soprogu dvoje nepreskrbljenih otrok. Pogreb dobre pokojnice se je vršil na božični praznik. Mir

in pokoj blagi gospe, preostalim pa naše globoko sožalje!

ZABNICA. Prostovoljno gasilno društvo bo priredilo Silvestrov večer 31. t. m. ob pol osmih zvečer z naslednjim sporedom: burka «Lažizdravnika», petje, nagovor ob polnoči, živa slika in raznovrstna prosta zabava. Pri vsej prireditvi bo sodelovala godba gasilnega društva. Vsi prijatelji gasilstva se vabite, da v obilnem številu posetite to prireditve.

ZIHLAVA PRI SV. JURIJU OB ŠČAVNICI. (Smrtna kosa.) Dne 23. t. m. smo spremljali k večnemu počitku bivšega kmeta g. Jakoba Žnidariča. Umril je na vodenici v starosti 62 let. Pokojnik je bil varčen gospodar ter daleč na okrog znan kot mož poštenjak. Rad je pomagal siromakom ter vsem dobrodelnim napravam. Zapustil je ženo in dva dobro preskrbljena otroka. Blag mu spomin, preostalim naše sožalje!

DRAVCE PRI PTUJU. Občinske volitve, katere so se vršile 18. t. m., so pokazale velik preobrat občinskega odbora. Rezultat je bil naslednji: volilna udeležba 62 volilcev; od teh je volilo 26 slovensko kmetstvo listo (3 odborniki), gospodarska lista je dobila 16 glasov (2 odbornika), slovenska kmetstva delavska lista 12 glasov (1 odbornika), klerikalci pa samo 8 glasov (1 odbornika). S tem so zapečateni vse nade starega občinskega odbora, da bi za naprej gospodoval nad našo občino. Doslej je bila občina popolnoma v klerikalnih rokah. Tem potom izrekamo najpristranejšo zahvalo vsem volilcem naprednih list za požrtvovalnost in neustrašenost.

RADOMERJE PRI LJUTOMERU. Tudi pri nas so občinske volitve prav dobro izpadle. Dobili smo novega župana g. Ferda Pihlarja, posestnika in gostilničarja iz Radomerja. Tudi odbor obstoja večinoma iz naprednjakov. Nekaj starih odbornikov je odpadlo in bo nekaj teh občina pogrešala. Gosp. županu in novemu odboru želimo veliko uspeha za blagostanje občine. Srečno novo leto 1928!

MAKOLE. Kakor menda povsod drugod je eno izmed zadnjih nedelj tudi pri nas grmelo s prižnice proti «Domovini», češ, da je to strašno brezverski list in da je brezverska tudi vsaka hiša, ki ga ima. Čudno se mi zdi samo to, da g. župnik vsako jesen tudi v teh brezverskih hišah pobira bernjo. Ali tej «Domovina» nič ne škoduje? Ali smo takrat vsi verni farani? Jaz

sem že 9. leto naročnik «Domovine», pa še nisem v njej doslej našel nikakih napadov proti veri. Če pa včasih pokrtači kakega politikujočega duhovnika, ki je bolj politični agent nego božji namestnik, pa to še ni protiversko. Ob priliki še kaj več. — Napredni Makolčan.

SEJANCI PRI SV. TOMAŽU. (Smrtna kosa.) Tukaj je umrl znani prekupčevalec z živino, posestnik g. Lovro Slana, po domače «Škujtek». Naj v miru počiva, žalujočim naše sožalje!

HRANJIGOVCI PRI SV. TOMAŽU. (Smrtna kosa.) Umrila je nenadoma Julijana Obratova, po okolici znana kot Vožgančeva Julia. — Naj v miru počiva!

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Vsem svojim prijateljem in nasprotnikom, zlasti pa naročnikom in naročnicam želi srečno novo leto Stanko Brumen, sotrudnik «Domovine». Obenem poziva vse «Domovinarje» in «Domovinarice», da ostanejo zvesti svojemu listu in da pridobijo še novih naročnikov.

RUŠE. Pri občinskih volitvah v Rušah je dobila socialistična lista 9 mandatov, SDS 4 in SLS 4 mandate. Zatorej je bil pri volitvi župana izvoljen socialist g. Janko, čevljarški pomočnik in predsednik delavskega kulturnega društva «Svobode» v Rušah.

TROTKOVA. Že dolgo se ni nihče oglasil iz našega kraja. Dne 4. t. m. so bile pri nas občinske volitve. Bili sta dve kandidatni listi, in sicer prva SLS, druga pa kmetstvo-delavska lista. SLS je dobila 42 glasov (6 odbornikov), kmetstvo-delavska lista pa 12 glasov (1 odbornika). Malo opozicije bo sedaj vendarle! Ni čudno, da je SLS zmagala, saj so bili agitatorji SLS brez prestanka na nogah. Tudi župnik od Sv. Benedikta je prihitel na pomoč. Mislimo pa, da pri občinskih volitvah pač nikakor ne gre za vero, nego le za gospodarsko delo.

PRVENJCI PRI MOŠKANJCIH. Občinske volitve so pokazale lep napredek naše stranke. Volilni rezultat je bil naslednji: volilna udeležba 88 volilcev; od teh je glasovalo za SLS 62 (5 odbornikov), za gospodarsko listo 26 (2 odbornika). Kljub hudemu nasilju smo si priborili 2 odbornika. Prej je bila občina popolnoma v rokah SLS. S tem so sedaj zapečateni vse klerikalne nade, da bi SLS sama gospodovala nad našo občino. Tem potom izrekamo najpristranejšo zahvalo sodelovalcem in volilcem naše liste za požrtvoval-

«Hvala nebesom!» je zaklical vitez in stisnil desnico vestnemu poročevalcu.

«Slepar se je nastanil v stolpu za graščino, odkoder gleda po vsem Orlovju,» je končal Orlovčan svoje poročilo. «Iztaknil je tudi skrivni hodnik, po katerem prihaja v notranjščino gradu in voha po vseh prostorih.»

«Na delo!» se je obrnil vitez na kneza s prošnjo za četico vojaštva, s katero je sklenil odpotovati.

«Hitimo, tudi jaz vas bom spremljal,» je odločil knez in dal zatrobiti v rog — znamenje za zbiranje in oboroževanje. Kakor iskre so švigali služabniki po hodnikih, noseč ukaze in naročila. Na dvorišču so se zbirali vojščaki v četo, ki je na iskrih konjih odjezdila za knezom, vitezom in baronom; poročevalec jim je kazal najkrajšo pot, držečo z Ostrožja na Orlovje.

V silovitem diru so dospeli pod grič, na katerem je dremalo sivo zidovje starodavne orlovske graščine. Zloglasni grajski stolp je bil zavrt v jutranjo meglo, ki so jo trgali žarki vzhajajočega solnca. Privezali so konje k drevsom, rastočim na vznožju in hiteli navzgor pred obzidje. Glavni vhod ni bil zastražen, dvorišče je bilo prazno, med zidovi je vladala pravljinska tišina.

«Zatrobite v rogove, dajte jim viteško znamenje,» je ukazal knez na dvorišču. «Gorje mu, kdor se ne odzove mojemu pozivu, ako ga najdemo skritega v bližini!»

Rezko so zasekali rogoviti knezovo opozorilo, čigar odmevi so se odbijali ob robovih trdnjave in padali v dolino.

13.

Z neumorno natančnostjo in prizadevanjem je lažni baron Otnar izvajal naročilo svojega zaveznika. Zakuril je topilno peč, pripravil posodice in napolnil steklenice, po širokih mizah je razvrstil debele knjige s čarodejno vsebino. Tako je čakal svojega učenika, da ga povede v deželo skrivnostnega bogastva. Nestrpno je stopical po sobi in gledal skozi okno; bolj in bolj so bledele zvezde v jutranji zarji ter ga opominjale, da mora, še preden ugasnejo, prodreti v tajnosti čarodejnega zlatarstva.

Trde stopinje so naznanile konec njegovega pričakovanja. Prihropel je Indijec z Gizelo v naročju, postavil jo je pred barona ter jo opiral, da ni omahnila.

«Dolgo si se zamudil, ga je sprejel baron z blaznim zadovoljstvom. «Kmalu se bo zdani. Ali veš, kaj si mi obljubil?»

«Stvar je morala dozoreti, šele zdaj je napočil ugoden trenutek.» — Hasan se je obrnil in zaklenil vrata, da mu ne uide pripravljena žrtev.

«Oče, usmiljenje!» se ga je hči hotela okleniti. «Čas je, da me rešiš trpijenja.»

«Ne dotikaj se me, morilka!» jo je palmil od sebe. «Poberi se, zavržena izdajalka!»

«Od kdaj sem morilka in izdajalka? Čemu me obkladaš s takimi imeni? Kaj sem ti storila?»

«Hinavka! Že vprašanje samo dokazuje tvojo hudobnost. Zaslužiš, da te ubijem z lastnimi rokami.»

«Povej mi, s čim sem se pregrešila! Ali te nisem poslušala v vsem, kar si mi zapove-

dal. Zaradi tebe sem zadušila svojo vest ter žrtvovala čast in imetje.»

«Tiho, sicer te zadavim, preden pride trenutek...» Zlobno je namignil čarovniku po teh besedah, na kar mu je pomenljivo pošepnil: «Priprave sem dovršil, kdaj boš izvedel zadnje dejanje?»

«Čakam trenutka,» je Hasan še vedno odlašal.

Hčeri je zastajala kri po žilah, čeprav ni vedela, kam meri očetovo namigavanje. «Oče, povej, kaj nameravaš?» je kriknila v silnem strahu. «Zakaj hrepeniš po moji smrti ter me hočeš videti mrtvo pred seboj?»

«Zaradi tehtnih vzrokov,» se je zagovoril starec.

«Niti v mislih se nisem pregrešila z izdajstvom niti z umorom, katerega mi očitaš. Zavoljo tebe sem nosila križ in sem pripravljena še trpeti, a rotim te pri živem Bogu, ne umaži svoje vesti z novim zločinom.»

«Ni zločinstvo, odstraniti človeka, ki mi streže po življenju. Ne misli, da bom umor izvršil za zabavo!»

«Ne vem, kako naj ti koristi konec mojega življenja. Ako sem ti povzročila nesrečo ali nevarnost in bi jo moja smrt mogla še pravočasno preprečiti, tedaj se bom vrgla s stolpa v prepad in ti ne boš nosil na vesti krivde, da si umoril lastnega otroka.»

«Ne umoril bi je, ako bi ne potreboval njene krvi,» je vzdihnil sam pri sebi, na kar se je opogumil in glasno dostavil: «Hasan, odvedi jo in stori, za kar sem te pooblastil.»

«Otnar, ti popuščaš!» ga je zaveznik resno posvaril. (Dalje prilož.)

nost in neustrašenost, s katero so pripomogli do lepega napredka.

MURSKA SOBOTA. Na občnem zboru krajevne organizacije SDS je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Josip Pojbič, posestnik, odborniki: gg. Medic, kavarnar, Peterka in Brumen, trgovca, Holeman, usnjari, in Jaranovič, strugar, vsi iz Murske Sobotice. Ker je bila lista SDS za občinske volitve razveljavljena, je bilo sklenjeno, da imej vsak pristaš proste roke. Po končanem občnem zboru je podal pregledno sliko o sedanjem političnem položaju poslanec g. dr. Ljudevit Pivko. Občni zbor je bil prav lepo obiskani; udeležilo se ga je tudi mnogo pristašev nasprotnih strank, ki so vsi pritrjevali izvajanjem g. Pivka in prijavili vstop v SDS.

CIRKOVCI. Dosedanji župan g. Štefan Vuk, posestnik in gostilničar v Cirkovcih, je bil kljub spletkam SLS vnovič izvoljen za župana. Razmerje odbornikov je: 10 naprednih proti 7 SLS, kar dokazuje lep razvoj napredne ideje na Dravskem polju.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

POMANJKLJIVA REJA MRJASCEV.

Bilo je še pred vojno, ko smo po raznih krajih snovali živinorejske zadruga, v glavnem zaradi reje potrebnih plemenjakov in mrjascev. Ustanovili smo tudi prašičerejske zavode in postaje za rejo mrjascev. Vse te organizacije so domalega med vojno zaspale in prenehale.

Vprašati se moramo, ali so te organizacije res nepotrebne? Ali jih res lahko pogrešamo pri pospeševanju naše prašičereje? — Dasi je naša prašičereja tekom zadnjih desetletij v marsičem napredovala, je vendar še tako pomanjkljiva in zlasti kar se tiče reje mrjascev tako neurejena in sama sebi prepuščena, da potrebujemo nujno skupnega dela, da se obrnejo razmere tudi v tem pogledu na bolje.

Po nekaterih krajih imamo zadosti mrjascev, morda celo preveč, po drugih krajih jih manjka in je vsak napredek prašičereje otežkočen ali celo nemogoč.

Če imamo preveč mrjascev, je to očitna zguba. Saj je škoda za krmo in trud, ki se obrača odvišnim živalim! Še večja je škoda, če manjka mrjascev, ker se svinje v tem primeru težje ali pa sploh ne oplode in je po takih krajih otežkočena vsa reja plemenskih svinj, posebno če se imajo svinje doma prirejati in rabiti po več let za pleme. In takih krajev ne manjka pri nas.

Največja škoda se nam godi pa z mrjasci, ki so slabi in nesposobni za izboljšanje domače reje. Namesto dobrih in rodovitnih živali nam zaplodijo taki mrjasci malovreden zarod, ki ni sposoben za pleme, ker je slabši kakor so roditelji. S takimi mrjasci se reja kvari, namesto da bi se od rodu do rodu izboljševala.

Zato je po naših prašičerejskih krajih skrajni čas, da uredimo vsi prizadeti rejo potrebnih mrjascev po posameznih občinah. Dajmo si dopovedati, da je naša skupna naloga, da skrbimo za potrebne mrjasci. To samopomoč dajmo organizirati potom živinorejskih odborov in odsekov ali pa potom živinorejskih zadrug.

Če so se Gorenjci v radovljiškem okraju z uspehom priprijeli take organizacije, zakaj bi se je ne priprijeli po drugih naših krajih, ki so še bolj potrebni takega pospeševanja in urejevanja svoje prašičereje?

Tedenski tržni pregled

ŽITO IN ŽIVINA. Spričo praznikov je bila kupčija precej mirna. Cene žitu kakor živini niso pokazale izprememb. Le cene ovsu so na mednarodnem trgu malo čvrsteje.

HMEJ. Pri nas kupčija dalje mrtva, dasi se v inozemstvu hmelj še vedno v precejšnji meri trguje. Prvovrsten jugoslovanski hmelj se je plačeval zadnje dni v Zatcu (Češkoslovaška) po 42-10 do 48-80 Din za 1 kilogram, dočim se v Savinjski dolini redko plača preko 15 do 20 Din.

Sejmi

- 31. decembra: Kočevje, Zagorje (okraj Litija).
- 2. januarja: Ribnica pri Kočevju, Radohova vas, Sv. Jurij ob južni železnici (okolica), Ormož.
- 3. januarja: Dolenji Logatec.
- 4. januarja: Domžale.
- 5. januarja: Konjice (trg).

6. januarja: Kostel pri Kočevju.

7. januarja: Petrovče.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 dolar za 56-20 do 56-40 Din;

dne 27. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799-50 do 802-50 dinarjev;

100 italijanskih lir za 298-25 do 300-25 Din;

1 nemška marka za 13-55 do 13-56 Din;

100 češkoslovaških kron za 167-82 do 168-62 dinarjev;

1 dolar za 56-52 do 56-72 Din.

DOMAČE NOVOSTI

* **Pred radostnim dogodkom v kraljevi rodbini.** Naša kraljica Marija se nahaja v blagoslovljenem stanju. Rumunska kraljica Marija, mati naše kraljice, bo prispela na novega leta dan v Beograd, ker se že bliža radostni dogodek.

* **Tudi beograjsko vseučilišče proti okrnjenju vseučilišč.** Te dni se je vršila v Beogradu konferenca vseučiliških profesorjev, na kateri so razpravljali o nameravanem ukinitju poedinih fakultet na podlagi čl. 44. finančnega zakona. V obširni resoluciji protestirajo profesorji proti takemu nesmiselnemu početju. V resoluciji naglašajo, da je treba politiko varčevanja v državni upravi sicer odobravati, da pa se to varčevanje ne sme vršiti na račun kulturnih institucij, ker to nikakor ne bi bilo državi v korist, saj bi velik del dijakov dosedanjih fakultet v Skoplju in v Subotici nadaljeval svoje študije v Bolgariji in na Madžarskem. Resolucija se izreka za ohranitev vseh sedanjih univerz in zahteva, da vlada poskrbi za potrebne kredite ter na ta način osigura njihov razvoj in dvigne splošno narodno prosveto.

* **70letnica prosvetnega delavca.** Dne 24. t. m. je praznoval 70letnico življenja upokojeni šolski upravitelj g. Janez Reich, ki že od svoje upokojitve leta 1919. živi v eni izmed barak v Strnišču. Kot šolnik je vršil službo nad 40 let vestno in vzorno, dve novi šolski stavbi (na Gomilskem in

Ivan Petrovič:

Klic iz dalje

(Povest iz prejšnjih časov.)

(Dalje.)

Ali vse je bilo zaman. Grofica ga je pogledala s svojimi velikimi, lepimi, toda nekam mrtvimi očmi, pa se je okrenila, ne da bi mu bila privoščila besede, ter strmela v praznino. Vilibaldu se je zdelo, da razločno bere s Hartmanovega obraza: «Norec, nikar se ne trudi s ponosno norico, ki ji ni nič kaj prav med nami.»

Pili so na zdravje cesarske hiše. Grofica, ki dotlej še ni spustila niti kapljice vina v usta, zdaj ni mogla drugače, nego da je vzela čašo in trčila s sosedom, kar se je zdelo da dela le nerada. Vilibald, ki še ni hotel odjenjati pri njej, je pripomnil, da obstoja včasih razglašena v duši, ki se zdi nepremagljiva, da pa se vendar tudi pri ženskah umakne moči ognjevitiga duha, ki se dviga iz zlahtnega vina. O, ta duh spremeni ono razglašeno čisto v najljubkejšo ubranost. Zato da si dovoljuje prositi grofico, naj preskusi, da li je ta nauk izkušnje resničen, pa naj izprazne kozarec.

Grofica ga je pogledala, kakor da jo je njegova izjava hipoma presenetila in presunila, potem je spregovorila komaj slišno z glasom, ki je pričal o globoki boli: «Razglašena? Razglašena se vam zdim? Sveta Devica! Ali je mogoče, da bi bil strt instrument »glašen! No,» je nadaljevala nato mirneje,

«morda mislite dobro, gospod, toda mene vino razpali. Ne zdi se mi pa nič bolj neumno nego tisto tako zvano nazdravljanje, kjer srce in duša nista nič deležna in s čimer le dajemo davek nekšni sposobnosti po stari navadi.»

«Izpraznimo torej,» pravi Vilibald, «izpraznimo torej, milostna grofica, čaše na to, kar prav globoko in neizbrisno nosimo v duši in v srcu.»

Tedaj je hipoma temna rdečica podplula grofici lica in temen ogenj se je zabliskal iz njenih oči. Prijela je kozarec, trčila z Vilibaldom, ter ga v krepkem dušku izpraznila.

Grof Franc, ki je sedel navšev nasproti njima, ni niti za hip odmaknil pogleda od njiju. Tudi on je prijel čašo, jo izpraznil ter jo tako krepko postavil na mizo, da se je žvenketaje razletela na stotero kosov.

Vse je osuplo molčalo. Staremu grofu je bilo videti, da se je povešenih oči udal mrkenu premišljanju. Prijatelja sta se pomembno spogledala in se s svoje strani sploh nista čutila poklicana, da bi popravljala to, kar je zakrivilo nezavestno tavanje v nekšno tajno, duhovnik pa je medtem spet povzel besedo. Dasi je začel zelo resno, je znal nenadoma spretno napeljati v kako na vso moč burkasto šalo.

Ranocelnik se je hahljal na vsa usta. Edini on je bil videti, kakor da nima niti pojma o tem, kar se je zgodilo. Zdelo se je, kakor da s plahimi pogledi vprašuje, čemu za božji svet je zdaj nenadoma vse tako tiho. Sklanjal se je venomer prav nad krožnik in je naposled bušil v besedo: «Pardon, vaša ekscelenca,

toda ni mogoče — škoduje pljučam, vsem intesivnijam — ne smem zadrževati, moram malo bušiti v smeh.»

Stari grof se je predramil kakor iz globokega sna, se je zagledal v črešnjevorjavi ranocelnikov obraz in se nato tudi sam na glas zagrohotal. Zdaj je pomenek sicer spet oživel, toda bilo je to prisiljeno, mukoma vzdrževano življenje, tako da sta bila prijatelja vesela, ko je bila pojedina končana.

Grofica Amalija je naglo odšla. Zdaj šele se je zdelo vsem, izvzemši ranocelnika, da jim je odvzeto moreče breme.

Tudi grof Franc se je razvedril. Medtem ko je stari grof odšel v svojo sobo, da bi počival kakor po navadi, se je ta sprehajal s prijateljem po parku.

«Zares,» je dejal Vilibald s šaljivim, vendar nekam ostrim naglasom, ko so se bili že pomenili o enem in drugem, «zares, moj oče mi ni rekel nič preveč o vašem družabnem geniju. Uspelo vam je nekaj, kar se niti vam samim ne utegne dozdevati tako težko, kar pa sem moral jaz za svojo osebo smatrati doslej za popolnoma neizvedljivo. V mislih imam namreč, da ste pripravili grofico, ki ste ji čisto tuj in ki vas je prvič videla, do tega, da je govorila z vami. Še več, da je na vašo pobudo kljub vsemu deviškemu hrepenenju v dušku izpraznila polno čašo vina. — Ako bi poznali vse čudovite posebnosti drage grofice tako natanko kakor jaz, bi se prav nič ne čudili, da vas smatram z vašim dovoljenjem za neke vrste čarodeja.»

«Vendar,» je v smehu odvrnil Vilibald, «vendar upam, da za enega one dobre, ne-

v Sv. Bolfenku v Slov. goricah) sta plod njegovega truda. Svojo nalogo kot učitelj in vzgojitelj naroda je vršil vedno z vso odločnostjo. Poštenjaki med narodom so ga povsod, kjer je služboval, spoštovali in ljubili. Še na mnogo let!

* **Vojni tovariši!** Prejeli smo: Naš ljubljani član dr. Tone Jamar (poznani posebnost bivšim od 17. p. p.) je resno obolel in se nahaja na očesni kliniki v Zagrebu. Naj vé g. doktor, ki je toliko dobrega storil našim v Judenburgu, da mu tisoč src utriplje v hvaležnosti in vdanosti ter želi njegovega skorajšnjega ozdravljenja. — Na našem sestanku 4. t. m. smo sklenili izdati spominski almanah povodom desetletnice miru in osvobojenja. V to svrhu prosimo tovariše, naj zbirajo in nam pošljejo slike z bojnih poljan, iz ujetništva itd. ter istotako markantne doživljaje iz vojne. Velecenjene župane, zlasti bivše vojake, naprošamo, naj že sedaj za ta almanah izposlušajo pri proračunskih sejah nekaj prispevkov. Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

* **Dr. Janko Babnik** †. Te dni je umrl v Ljubljani predsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani gosp. dr. Janko Babnik na posledicah mrtvouda, ki ga je zadel pred meseci. Pokojnik, rojen leta 1861. v Ljutomeru, je bil odličen pravnik in se je mnogo udejstvoval na tem polju. Odličnemu pravniku bodi ohranjen časten spomin!

* **Drzna pridiga proti naročnikom «Domovine».** Iz ormoške okolice nam pišejo: V neki tukajšnji farni cerkvi smo naročniki in naročnice «Domovine» na praznik sv. Štefana poslušali pri pridigi hude napade na nas. G. župnik je rekel, da smo svoje duše prodali za «Domovino». Ta izjava je po cerkvi izzvala precejšen smeh, narkar je menil g. župnik, naj gremo «Domovinarji» iz cerkve in se obesimo. Toda nam do sedaj še ne gre tako slabo, da bi mislili na kaj takega. Te pridige g. župniku nič ne zamerimo, saj smo sami krivi, da nas je tako obdeloval, ker smo ga šli poslušati. Ali je cerkev božji hram ali samo agitacijski lokal za klerikalce? To bi radi vedeli. Zakaj g. župnik neki ne pridiguje proti tistim framasonom, s katerimi se klerikalci vežejo doma v Sloveniji in tam v Beogradu? «Domovinarji», nikar se ne strašite praznega grmenja! Živela «Domovina»!

* **Poplave po vsej Jugoslaviji razen v Sloveniji.** Nagla izprememba vremena in nalivi, ki so nastali po nastopu toplejših vetrov, so povzročili, da so začele zlasti reke Drava, Sava, Drina in

Morava nevarno naraščati. Donava je polna plavajočih ledenih plošč. Sava je poplavlila v Sremu cele vasi ter porušila mnogo mostov. Tudi Mačva je vsa pod vodo. Mnogo hiš v poplavljenem ozemlju je porušeni. Kolikor je znano, človeških žrtev še ni bilo.

* **Južnejše vreme** ni nastopilo samo pri nas, nego tudi po ostali Evropi, kjer je že pred nekaj dnevi vladal strahoten mraz z okrog 17 do 26 stopinjami Celzija pod ničlo. Toplejše vreme se je pojavilo najprej v Angliji ter je preko Francije in drugih držav dospelo do nas. V severnem delu Evrope je mraz še vedno precejšen.

* **Pozdrav iz Francije.** Iz Freymina nam pišejo: Srečno novo leto želimo slovenski delavci vsem znancem in prijateljem: Franc Šuštaršič (Zagradec), Urban Boznar (Škofja Loka), Anton Škufra (Hinje), Jože Kosec (Hinje), Anton Sternše (Selo, Dolensko), Jože Šinkovec (Veliki Keren).

* **Občinski svet v Kočevju razpuščen.** Iz Beograda poročajo, da je ministrski predsednik podpisal odlok, s katerim se razpušča občinski svet v Kočevju. Za gerenta je imenovan dr. Martin Čuš.

* **Pri požaru se nevarno opekla.** V Št. Rupertu na Dolnjemskem je nastal v božični noči požar v hiši posestnika Cuglja. Posestnica Marija Cugljeva, 64letna žena, je hotela iz goreče hiše nekaj rešiti, pa se je pri tem tako opekla, da so jo morali prepeljati v bolnico. Hiša je zgorela, dočim so gasilci gospodarsko poslopje rešili.

* **Velik požar v Ljubljani.** Pred prazniki v noči od srede na četrtek je nastal v Ljubljani na Dunajski cesti pri Gospodarski zvezi iz neznanih vzrokov požar, ki je upepelil ostreže skladišča. V bližnjih ogroženih hišah je nastala velika panika. Ljudje so vstajali iz postelj in polgoli zbežali na ulico. Gasilcem se je končno posrečilo omejiti ogenj, ki je že grozil bližnjemu skladišču bencina. Ob 4. uri zjutraj je bil ogenj popolnoma vdušen.

* **Slovenec v Zagrebu poskusil samomor.** 24letni elektrotehnik Ignac Horvat iz Celja je bil dalje časa uslužben v Crikvenici, kjer pa so ga pred štirimi meseci odslovili. Od tega časa dalje je neprestano a brezuspešno iskal nameščenja. Ves obupan je te dni odšel v Zelengaj pri Zagrebu in si iz samokresa pognal kroglo v glavo. Prepeljali so ga v bolnico.

* **Strašna smrt pri spravljaju hlobov.** Te dni se je v gozdu nedaleč od Spodnje Besnice zgo-

dila huda nesreča. Pri spravljaju hlobov iz vi sečega gozda se je posestnikov sin Mirko Udir spodtaknil in padel na tla. Velik hlo, ki se je prav takrat valil v dolino, mu je zmečkal glavó na drobne kose, da je nesrečnik obležal na mestu mrtev.

* **Požar v Obrijah.** Na Štefanovo je nastal v vasi Obrije med Šmartnim in Sneberji pri Ljubljani požar v gospodarskem poslopju posestnika Zajca ter je kmalu nato objel plamen dobra dva metra oddaljeno gospodarsko poslopje posestnice Skutinove. Obe poslopji sta zgoreli. Marljivim gasilcem iz Šmartnega, Sneberij in Zadobrove se je posrečilo omejiti ogenj, ki je ogrožal vso vas. Sodijo, da je bil ogenj podtaknjen od zlobnega človeka.

* **Otrok se smrtno ponesečil.** Na Glincah pri Ljubljani se je na Štefanovo pripetila huda nesreča. Sinček mitničarja Lovrenca Krofliča, tri in pol letni Ivan, je padel doma v stanovanju s stola in priletel tako nesrečno na tla, da je obležal takoj mrtev. V bližini stanujoči dr. Kanc, ki je prihitel na pomoč, je mogel ugotoviti le še smrt.

* **Kaplan pobegnil.** Pred meseci je bil zaradi žaljenja šolskega upravitelja g. Kolariča iz Centibe v mažarskem tedniku «Neplapu» obsojen dolnjelendavski kaplan Henrik Holsedl na 14 dni zapora, 2000 Din globe in 2000 Din materialne odškodnine ter v povračilo stroškov. Ko bi morala biti kaplanu dostavljena pismena sodba, je javil dolnjelendavski župnik g. Hermann, da je kaplan Holsedl odpotoval na dvomesečni dopust v Avstrijo in Madžarsko, odkoder se baje sploh ne namerava vrniti. No, in res je dični kaplan ostal kar na Madžarskem, kjer je dobil svojo župnijo v Nadazdi — pač v priznanje junaštva, da je žalil slovenskega učitelja in da ni maral nositi posledic svojega krivičnega dejanja.

* **Kroglo v glavo si je pognala v Mariboru** Jela Škerjančeva, hčerka železniškega revidenta. Pokojnica je bila splošno priljubljena, vzorna narodna mladenka. Kaj jo je gnalo v smrt, ni jasno.

* **Nesreča pri sekanju drv.** Jožef Magdič, dninar iz občine Rankovci, je sekal drva v gozdu, pri čemer je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. Odpeljati so ga morali v bolnico.

* **Preprečena nesreča.** V Vetrinjski ulici v Mariboru je počila plinska cev in plin je začel prodirati v pisarno notarja g. dr. Firbasa. 82letni,

škodljive vrste, ki vihte svojo čarodejno palčico samo zato, da privabijo na dan kaj razveseljivega.»

V prepričanju, da gre za ljubosumje mladega grofa in da ne kaže prodirati globlje v to poglavje, sta prijatelja usmerila pogovor drugam. Tako niso več omenili grofice in njenih čudovitih posebnosti.

Ko sta bila na večer po veselo, skoro razkošno preživelem dnevu prijatelja sama v njuni sobi, je dejal Hartman: «Povej no, Vilibald, ali se ti ne zdi nekaj v tem gradu na vso moč čudno?»

«Ne,» je odvrnil Vilibald, «ne da bi vedel. Nasprotno se mi zdi v tem gradu vse precej vsakdanje. Nikjer ni tiste tajne, ki je bilo videti, da cika nanjo včerajšnje govorjenje onega mladega človeka. Mladi grof je v grofico zaljubljen. Ona ga ne mara. Stari grof pa, ki želi njuno poroko, je zbog tega ozlovoljen in ne ve, kako in kaj bi začel, da bi ju združil. To je vse!»

«Ha, ha,» je vzkliknil Hartman, «to ni vse! — Ali ne opažaš, da z obema nogama stojiva prav sredi Schillerjevih »Roparjev»? — Pozorišče je star grad na Češkem, torej je dekoracija pravilna. Kot igralci nastopajo: Maksimilijan, vladajoči grof, njegov sin Franc in njegova nečakinja Amalija. — No! Karl je pa lahko poveljnik roparjev, ki so bili naju napadli. Zelo me veseli, da sem slednjič enkrat naletel na zgodbo v resničnem svetu, da do gotovega izvem, kako konča Karl Moor: ali ga zabodejo Švicarji ali se sam preda sodišču. Vprašanje je le, če smeva midva kot slučajni zbor znati, da grof Franc zapre očeta v stari

stolp, ki stoji, kakor veš, koncem parka, zlasti še, ko trenutno ni nikjer Hermana-krokarja, ki naj bi krmil jetnika.»

Vilibald se je zelo smejal Hartmanovi neumni misli. Menil je pa le, da je čudna igra slučaja tu v resnici strnila vse važnejše osebe one žaloigre, vsaj po imenu, izvzemši glavnega junaka, tako da manjkata samo še Herman in stari Danijel.

«Kdo ve,» je odvrnil Hartman, «če se nama že jutri ne prikažeta oba. Kar se pa tiče glavnega junaka, trenutno ne spada v grad. Ali meni je vendar tako, ko da zdaj zdaj pride nenavadno oblečen mož zagorelega obraza in sentimentalno zakliče: »Ti jočeš, Amalija?»»

Prijatelja sta po svoje razmišljala, kako bi se moralo vse zgoditi in obrniti. Tekmovala sta v raznojakih idejah, ki so parodirale to veliko, toda strašno žaloigro. Še potlej sta se prepirala, ko sta že bila oba v postelji, tako da se je bilo že jelo svitati jutro, ko sta slednjič zaspala.

Drugi dan je bilo rečeno, da grofico Ano muči silen glavobol in da ne pojde nič iz svoje sobe. Grof Franc je bil čisto dobre volje, prav nič več tak, kakršen je bil včeraj, pa tudi staremu grofu je bilo videti, kakor da mu je kdo odvzel težko breme.

Tako se je zgodilo, da je bil razgovor pri obedu brezobzirno živahen, svoboden in neprisljilen, ne da bi ga bilo karkoli motilo. Ko so po obedu natočili izredno rujnega vina in je stari grof vprašal prijatelja, če tudi v Berlinu pijejo kaj takega, je menil Hartman, da se ne spominja, da bi bil takšnega pil. Pač

pa da je pri nekšni slavnosti srkal prastaro rensko vino, ki je — kakor se mu je zdelo — prekašalo vsa izredna vina, kar jih je dotlej poznal. «Ha, ha,» je vzkliknil stari grof in obraz mu je žarel veselja, «ha, ha, bomo videli, kaj premore moja klet. Danijel,» je zaklical služabniku, «Danijel naj nam zdaj za enkrat pripravi semkaj par steklenic stoletnega renskega vina in pa kristalni pokal tudi!»

Lahko si mislimo, da je prijatelja nekam čudno dirnilo ime Danijel. Kmalu nato je vstopil snežnosiv mož z upognjenim hrbtom in prinesel vino ter pokal. Zdjaj nista mogla odtrgati pogleda s te postave. Hartman je pogledal prijatelja Vilibalda s takim izrazom, kakor bi hotel reči: «No, kaj nisem imel prav?» Tedaj so ušle Vilibaldi besede: «Resnično, to je čudno na moč!»

Ko sta po obedu ostala prijatelja z grofom Francem sama in se ž njim čisto veselo pomenkovala o tem in onem, je grof nenadoma prekinil. Ostro ju motreč, je vprašal najprej Hartmana, potem Vilibalda, kaj ju je neki tako zbudilo v oči in kaj se jima je v pojavu starega Danijela zdelo tako posebnega. «Gotovo,» je nadaljeval, ko sta prijatelja osuplo molčala, «gotovo vama je zvesti sluga naše hiše zbog svoje sličnosti obudil v spominu kak izreden dogodljaj iz vajinega življenja. Ako je ta dogodljaj mogoče povedati, mi dajta priliko, da iznova občudujem vajin dar dobrega in živahnega pripovedništva, kakršnega imata v obili meri oba. Prav prisrčno vaju prosim.»

(Dalje prihodnjič.)

a še vedno krepki notar je delal z uradnikom in strojepisko. Naenkrat pa uradnik ni mogel več delati in tudi gospodični je postalo slabo. Notar je bil v stranski sobi in je ostal še najbolj svež; poklical je bližnjega zdravnika, ki je prišel še pravočasno. Našel je notarjevo uradništvu že omamljeno od plina, nakar je takoj ukrenil potrebno, da se ni zgodila šu hujša nesreča.

* **Štrašna smrt dveh Slovencek v Zagrebu.** Pri odvetniku Šandorju Gorjanu v Zagrebu sta služili Slovenki: 19letna kuharica Barica Klemenova iz Podrincev v Podravini in sobarica 21letna Marija Praprotnikova iz Maribora. Ker ju v sredo jutraj dolgo ni bilo na spregled, so domači vdrlji v njuno sobo in na največje presenečenje našli obe mrtvi. V sobi je močno dišalo po plinu, tako da je bilo takoj jasno, da sta se zastrupili. Pri obeh mladenkani so našli poslovilna pisma, iz katerih je razvidno, da sta izvršili samomor zaradi nesrečne ljubezni.

* **Dva opasna vlomilca prijeta v Ljubljani.** Ljubljanska policija je te dni prijela dva opasna vlomilca 27letnega delavca Petra Strniša z Viča in 19letnega Franceta Marolta z Bohinjske Bele. Oba zlikovca sta bila zasačena pri vlomilskem poslu v gostilni «pri Figovcu». Izvlekli so ju iz stranišča, kamor sta se skušala skriti, ko sta videla, da jima preti nevarnost. Strniša je že znan zlikovec.

* **Sleparstvo s srečkami državne loterije.** 18letna Frančiška, doma iz Prebačevega pri Kranju, je bila zastopnica neke zagrebške tvrdke, ki se bavi s prodajo srečk državne loterije in drugimi obveznostmi. Pred tedni je sporočila neki posestnici v Lukovem v kamniškem okraju, da je zadela njena srečka 160.000 Din in da naj pošlje na račun 970 Din. Pred dnevi se je mlada Frančiška zopet oglašila s pismom, v katerem prosi posestnico, naj ji pošlje še nekaj denarja, ker sicer ne more dvigniti dobitka. Za zadevo se je sedaj zainteresiral tudi brat posestnice in se oglasil v bančni podružnici, kjer je zvedel, da bo dotična srečka izžrebana šele februarja 1928. Brat je sleparstvo prijavil orožnikom, ki so Frančiško spravili v zapor.

* **Pretep.** Pišejo nam: Te dni je na Gornji Bistrici (Štajerska) popivala družba fantov in mož. Proti večeru se jim je kri že močno razgrela, tako da je prišlo do pretepa. Dva so tako obdelali, da so ju morali spraviti k zdravniku.

Oba imata težke poškodbe z nožem in cepinom po glavi. Žalostne posledice alkohola.

* **Zastavo je zažgal.** Iz Goričice pri Domžalah nam pišejo: Neznani zlikovec je v noči 17. t. m. zažgal državno zastavo, ki jo je imel izobešeno g. Ivan Hribar v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. G. Hribar, ki domneva, da je to storil kakšen njegov politični protivnik, je obljubil 250 Din nagrade onemu, ki bi zlikovca izsledil.

* **Izgnana vlačuga.** Za dobo petih let je izgnana iz ljubljanskega policijskega rajona znana vlačugarica in tatica 23letna Doroteja Rakovčeva, ki se izdaja tudi z imenom Rokavec, doma iz Dobernič pri Novem mestu.

* **Lažni zdravnik je strašil v zadnjem času po Sloveniji ter izvrševal «zdravniške» posle v Ljubljani.** Za ta poklic si je enostavno izposodil ime dr. Černeja iz Celja, katerega pozna. Ker je policija ugotovila, da biva pravi dr. Černej v Slovenski Bistrici, je lažnega zdravnika aretirala. Razkrinkani zlikovec je 29letni Gustav Ropotar iz Celja. Poleg tega ima Ropotar na vesti tatvino v Vojniku in več sleparstev v Škofji vasi ter vlom pri posestniku Rovniku na Dobrovljah pri Braslovčah. Tudi v Ljubljani je osleparil več strank.

* **Velik vlom v Št. Jakobu ob juž. železnici.** Eno zadnjih noči so izvršili neznani vlomilci drzen vlom v trgovino Josipa Grasellija v Št. Jakobu. Neznanci so vlomili skozi izložbeno okno v notranjost trgovine in odnesli šest bal blaga ter nekaj zimskega perila in pletenin. Marljivi orožniki šentjurške orožniške postaje so takoj po prijavi vloma uvedli obširno preiskavo. Da pa bi vlomilce čim prej zasledili, so brzojavno zaprosili pomoči mariborsko policijsko oblast. Ta je poslala v Št. Jakob policijskega uradnika g. Grubina, ki se je podal na kraj vloma s svojim izučenim psom Egonom. Na podlagi raznih ugotovitev so aretirali dva osumljenca. Če sta prava, se bo še izkazalo.

* **V Zagrebu aretirani vohuni.** Kakor je podoba, so se italijanski vohuni v naši državi pomnožili. Te dni je bilo v Zagrebu aretiranih precejšnje število sumljivih oseb, proti katerim vodi preiskavo poseben odposlanec notranjega ministrstva iz Beograda.

* **Vlom v vinsko klet.** Neznani lopovi so vlomili v vinsko klet ge. Marije Balažičeve, gostil-

ničarke v Bratancih in ji odnesli večjo količino vina. Za tatvino je zvedela gostilničarka šele naslednjega dne, ko je prišla po vino. Vlomilcev še niso izsledili.

* **Aretacija dveh vlomilcev.** Te dni sta bila aretirana Anton Kralj iz Plemberka pri Stopičah in cigan Jože Brajdič mlajši, ker sta vlomila letos 12. junija v vinski hram posestnika Ivana Kulovca v Podgradu. Oba so izročili v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

* **Uboj ali umor.** V Stranski vasi pri Novem mestu so v nedeljo jutraj našli zabodena v srce z vojaškim bajonetom Frana Zupančiča iz Dolnjih Lakomc. Zločin se je zgodil po polnočnicah in še ni dognano, ali gre za uboj ali za umor.

* **Urejeno prebavo in zdravo kri dosežete z vsakdanjo rabo pol kupice prirodne grenčice «Franz Josef».** Strokovni zdravniki za motenje prehranjevanja hvalijo vodo «Franz Josef», ker vzpodbuja delovanje želodca in črevesa, poživlja presnavljanje, poživlja kri in ublažuje razdražljivost živcev. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu,

Beograd
Kosovska ulica 43.

Pred nekoliko dnevi sem dobila vaše zdravilo Radio Balsamika proti revmatizmu. Bilo je tako uspešno, da mi je omililo grozne bolečine v rokah. Radi tega vam bom vedno hvaležna in vas bom pri vsaki priliki priporočala. Prosim Vas, da mi kar najhitreje pošljete še dve steklenici.

S spoštovanjem

Andjelija P. Lješnjak.

Kolašin, 7. oktobra 1927.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43. 292

Nikolaj Gogolj., posl. G. Strniša:

Požična noč

(Dalje.)

«Zakaj si prišel, ali hočeš, da te napodim z metlo? Vsi dobro znate zalezovati nas uboge deklice. Takoj se pritihotapite, kakor hitro se oddaljijo očetje od doma. O, saj se poznamo. Ali je moja skrinja narejena?»

«Po praznikih bo gotova, srce moje. Če bi ti vedela, kako se z njo trudim. Dve noči nisem zapustil kovačnice, nobena popova hči ne bo imeela take skrinje. S takimi oboji nisem okoval niti stotnikove trojke, ko sem delal v Pultavi. In kako bo poslikana! Enake ne stakneš, pa če prehodiš s svojimi belimi nožicami vso okolico. Povsod bodo brstele rdeče in modre cvetke, kakor bi sijali plameni. Toda ne jezi se name! Dovolj mi, naj govorim s teboj in te vsaj gledam!»

«Kdo ti vendar prepoveduje? Govori in glej me!»

Sedla je na klop, se ozrla v zrcalo in jela vravnati kite na glavi. Pogledala je na vrat in sraceo, s svilo obrobjeno, in oglašil se je čut samozadovoljstva, ki ji je zaigral okoli oči.

«Dovolj mi, da sedem poleg tebe,» se je oglašil kovač.

«Sedi!» je odvrnila Oksana z istim čuvstvom na ustih in očeh.

«Očarljiva Oksana, ne morem se te nagledati, ah, dovolj, da te poljubim,» kriknje nekoliko opogumljeni kovač in jo objame, hoteč jo poljubiti. Toda Oksana obrne ustnice,

ki se jih je kovač že skoro dotaknil in ga odpahne.

«Kaj ti pade v glavo! Če imaš strd, rabiš še žlico. Pusti me! Tvoje roke so bolj raskave kot železo. Tudi smrdiš po dimu. Naposled me še omažeš s sajami.»

Spet prime zrcalo in se prične lepoticiti.

«Ne ljubi me,» si misli kovač in sklone glavo. «Vse ji je igrača, pa stojim pred njo kot norec, a moje oko vedno na nji počiva. Tako bi mogel večno stati in jo opazovati. Čarobna Oksana! Kaj bi dal, če bi mogel zvedeti, kakšna je v njenem srcu slika onega, katerega ljubi. Toda ne, ona se ne briga za nikogar, sama vase je zaljubljena in samo muči mene siromaka. Zaradi bolesti ne vidim več sveta okoli sebe, ljubim jo, kakor še ni ljubil in ne bo ljubil nihče na svetu!»

«Ali je res tvoja mati čarovnica,» vpraša smeje Oksana. Kovač čuti, da je vztrepetala pri tem smehu vsa njegova notranjost, da je odmeval ta glas v njegovem tiho drhtečem srcu in v vseh žilah, obenem je čutil srd, da ne sme poljubiti tako ljubko smehajočega se obličja.

«Kaj me briga mati! Ti si mi mati in oče in vse, kar je sploh dragega na zemlji. Če bi me pozval car in bi dejal: 'Kovač Vakula, izprosi si najdražje v moji državi, tvoje je. Ukažem, da ti napravijo kovačnico iz samega zlata in s srebrnimi kladivi boš koval', ne maral bi je, carju bi rekel, da mi ni ne za drage kamene, ne za zlato kovačnico, ne za celo državo, dejal bi mu: 'Daj mi samo mojo Oksano!'»

«Glej, glej, da se ne zgodi nekaj drugega! Boš videl, moj oče ti sam zapre zapah. Še tvojo mater poroči,» pravi Oksana in se poredno smeje. «Toda, kako da ni deklet? Kaj naj to pomeni? Zadnji čas je pričeti s kolednico. Dolgočasim se že.»

«Da bi le izostale, najdražja moja.»

«Kaj še! Z njimi pridejo tudi mladi fantje. Potem se šele začne pravo veselje. O kakšne burke spravimo tedaj na dan!»

«Ti se torej z njimi zabavaš?»

«Na vsak način so zabavnejši od tebe. Ah, že nekdo trka. Gotovo so dekleta s fanti.»

«Čemu naj še ostanem,» si pravi kovač. «Samo zabavlja čez me. Toliko me cení kakor zarjavlo podkev. Če je pa že enkrat tako, naj se mi vsaj še drugi ne rogajo. Kakor hitro pa opazim, da ji je kdo drugi bolj všeč kakor jaz, tedaj gorje mu.»

Trkanje po vratih in v mrazu ostro doneč glas ga zmotita v njegovem razglabljanju.

«Čakaj, odprem sam,» pravi kovač in gre v predvorje s trdnim sklepom, da v sruđu prvemu, ki mu pade v roke, zdrobi par reber.

Mraz je pritiskal vedno huje in v višavi je bilo tako mrzlo, da je hudič skakal iz enega kopita na drugo ter sopel v pesti, samo da bi si malo ogrel premrte roke. Ni čuda, če prezeba, kdor se potepa dan na dan po peklju, kjer, kakor je splošno znano, ni nikoli takega mraza kakor pri nas pozimi. Tam si natakne hudič čepico in stopi kakor pravi kuhar pred ognjišče ter peče grešnike prav

Bela senca

(Božična dogodbica.)

Skrivnostno kakor starodavna bajka je čepela za vasjo na nizkem griču lesena bajta, last skopuha Cvenkarja, odurnega starca, za katerega ni maral nihče v okolici. Vse noči je gorela v bajti luč, pri kateri je starec prešteval svoje cekine in srebrnike; ob njem pa je stal sam Bog-nasvaruj ter ga je držal s kremplji za ramo.

Marsikdo, ki zatira spomine na preteklost, se jih ne more iznebiti v objemu božičnega večera, ko se slednja misel vrtil okrog žalostnih in veselih dogodkov, odigranih v minulem življenju. Tudi skopuh Cvenkar se je ob polnočnem zvonjenju zaglobil v pretekla mladostna leta. Pogledal je skozi okno, noč je bila temna kakor njegova preteklost.

Kakor v zrcalu je videl v oknu svojo sobo: mizo, klopi, starinsko peč in raskava tla, sem in tja že nagnita in preperela. V kotu pod pečo je slonel sekira, ki se mu je hipoma zazdela krvava, prav kakor pred mnogimi leti nekega jesenskega večera.

Stresel se je in zamižal v strahu pred spominom, ki mu je oživel v domišljiji. Bilo je pred davnimi leti nekega viharnega večera. Mož, ki je bežal pred nevihto, je pritekel v njegovo kočjo in poprosil za prenočišče. „Pri sebi imam mnogo denarja,“ mu je zaupal, misleč, da govori s poštenjakom. „Ne upam se potovati sam po tujem kraju, bojim se roparjev, ki se skrivajo po samotah.“

Zleknil se je po klopi ob peči ter je glasno zasmrčal. Usnjato torbo z denarjem si je položil pod glavo, da bo čutil, kadar se jo dotakne nepoštena roka. Z desnico pa je držal v žepu za pištolo.

Cvenkar je bil takrat fant v najlepši mladostni dobi. Zbudila se mu je strast po denarju, želel je obogateti brez posebnega truda in zdaj ga je vabila priložnost. „Ubij ga ter mu vzemi denar!“ ga je zapeljevala izkušnjava. „Sam si, nihče ne bo vedel za to dejanje.“

Dal se je preslepiti, vzela je sekira ter ga je lopnil po čelu. Udrihal je toliko časa, dokler ni imel pred sabo mrliča. Izluščil je iz tal desko, pod katero mu je izkopal grob, ter ga je zopet zadela. Nihče ni slutil, da leži v njegovi sobi mrtvec z razbito lobanjo in da se je Cvenkar polastil njegovega denarja.

Ko se je naveličal neprijetnih spominov, je vzela izpod postelje lonc ter ga je poveznil na mizo. Kup srebrnih tolarjev in rumenih cekinov je bleščal ob motni leščerbi, samotarju so se ježili lasje ob rožljanju. Prav tako je stokala žrtev, ko jo je tolkel s sekiro.

Hipoma mu je odrevenela roka ob dragoceni kovini, zdelo se mu je, da je zaškripala deska pod njegovimi nogami — tista deska, pod katero trohni lastnik njegovega plena. In ali se ni istočasno zunaj ob oknu premaknila bela senca, duh umorjenca? Nocoj je prišel — po dolgih letih umora ...

„Dvigni desko in poglej moje kosti,“ mu je zadonelo na ušesa.

„Ne morem,“ se je Cvenkar uprl.

„Moraš. Videl boš, kako sem se izpremenil.“

„Nisem radoveden. Pozabim naj, kar sem nepremišljeno izvedel.“

„Ne boš pozabil. Do zadnjega dihleja te bom spominjal zverinskega dejanja ...“

Silna skrivnostna moč ga je potegnila izza mize ter ga je vrgla na sredo sobe, tja, kjer sta se dotikali deski na preperlem tramu. „Vzemi sekiro, zastavi in privzdigni!“ mu je velela bela senca. „Nekdaj ti je služila ...“

„Nikar me ne spominjaj!“

„Poslušaj, sicer te zdobim v prah in pepel,“ je rohnela prikazen, ki je pričela rasti skozi okno. Skopuh se ji je umaknil, strahoma je zgrabil sekiro, zapičil jo je med deski, da sta glasno zahreščali. Slabša se je prelomila z votlim pokom, pod katero je zazevala odprtina človeške velikosti. Njeno dno so pokrivala strohnjene cunje, izpod njih so štrlele velike bele kosti; lobanja je bila ločena od telesa, še vedno se je poznalo razbito čelo — sledovi smrtnega udarca.

„Vzemi me iz jame,“ se mu je mrko zarežala.

„Ni dovoljeno motiti mrtvih v večnem spanju.“

„Tvoja žrtev zapoveduje,“ mu je trnelo po ušesih.

Cvenkar je segel po lobanjo ter jo je položil zraven sebe. Gledal jo je z grozo in s trepetom, vsaka koščica mu je pretila z novimi očitki.

Zunaj pod oknom so se pojavile trde stopinje. „Odpri!“ ga je pozvala gromka beseda.

„Nocoj je prišel ...“ je zločincu zmanjkalo sape. Vstal je in se stisnil v kot, kjer se je plaho prekrizal.

„Ne skrivaj se, ne boš mi ušel!“ Močna roka je zamajala vrata, tako da se je stresla kočja ter jih je vrgla iz tečajev. V sobo je stopil krepak mož s težko okovano palico, katero je zasadil pred skopuha, obenem mu je nameril s samokresom. „Poklekni,“ mu je zapovedal. „Čigave so te kosti, lobanja in denar? Govori resnico!“

„Duh — prišel je — umorjenec — s kaznijo za — pregreho ...“ je zarjul zločinec v silnem strahu.

„Podoben sem mu, kajneda, kakor sin očetu, ki si ga umoril zavoljo denarja. Takrat sem bil še majhen deček, mojemu očetu je bilo poverljivo važno opravilo: bogat trgovec mu je zaupal obilno vsoto denarja, da ga izroči njegovim daljnjim sorodnikom. Odšel je, a se ni povrnil — napadel ga je razbojnik, ki ga je oropal in umoril. Tedaj sem se zarotil, da ne bom miroval prej, dokler ne najdem zločinca ter ga ne povedem v roke pravice. Dorasel sem ter se odpravil na pot, pridružila se mi je bela senca, ki me je spremljala ponoči po nevarnih krajih. Nocoj me je privedla na grič pred kočjo, kjer se je ustavila kakor potnik, kadar pride do smotra. Opazil sem te skozi okno ob telesnih ostankih umorjenca.“

„Ne vem, kdo je bil, ki sem ga umoril pred mnogimi leti ...“ je priznal, sklepetaje z zobmi.

„Pokaži mi njegovo potno torbo.“

Skopuh je privzdignil desko, izpod katere je potegnil usnjato torbo z močnim jermenom.

„Nisem se motil, torba je mojega očeta!“ je vskliknil maščevalec.

„Obžalujem svoje dejanje, nikar me ne umori ...“

„Iztegni roke, gorje ti, ako se boš drznil, braniti se!“

Pohlevno mu je ponudil roke, katere je objela močna veriga iz potnikove torbe. Prsti so mu na koncih postali višnjevi, črna kri mu je pogledala izza nohtov. Mož je vzela očeto torbo, spravil je vanjo denar s skopuhove mize ter si jo je pripel okrog pasu.

„Pojdiva!“ je pomignil morilcu.

„Kam?“ se je prestrašil ter se ni hotel premakniti.

„Pred sodišče po plačilo,“ je zagrmel ter ga je siloma potegnil za seboj.

Morilec se je moral vdati; sklonil je glavo ter mu sledil počasi in s težkimi koraki ...

S o t e š č a n.

tako slastno kakor ženske svoje klobase za božič.

Tudi čarovnico je mrazilo, čeprav je bila topla oblečena, zato je dvignila roke, stegnila noge naravnost predse in tako zdrknila, ne da bi kak ud premaknila, skozi zrak, kakor iz poševnega snežnika naravnost v dimnik. Prav tako ji je sledil hudič in ker je, kakor znano, spretnejši kot kak gek v svojih plesnih čevljičkih in nogavicah, ni čuda, da je tik pred dimnikom padel ljubljenci čarovnici okoli vratu in sta se skupno znašla med lonci v ozki peči.

Popotnica je previdno odrinila vratca pri peči in pogledala v kočjo, če ni sin kovač. Vakula povabil kakih gostov. Ker pa ni opazila ničesar razen vreč oglja, ki so čepete sredi kočje, je zlezla iz peči, slekla topli kožuh, si poravnala obleko in nihče bi ji ne mogel pripisovati, da je jezdila pred nekaj trenutki še na metlišču.

Mati našega kovača je bila stara šele 40 let. Ni bila niti lepa niti grda. V tej starosti sploh ni več lepote. Kljub temu je znala najresnejše kozake, ki se pa niso brigali za lepoto, tako začarati, da jo je obiskoval občinski predstojnik, kozak Čub, Oksanin oče, in drugi, da, še Djak, seveda če ni bilo njegove žene doma. V čast gospe Vakule ali, kakor so jo splošno imenovali, gospe Salohove, moramo priznati, da je razumela z njimi zelo fino občevati, tako da se ni nihče spomnil, da bi mogel imeti tekmeča. Če se je napotil pobožen kozak ali plemič v svojem suknemem plašču s kapuco v nedeljo v cer-

kev ali za primer slabega vremena v krčmo, ni mogel ukreniti, da bi se ne oglasil pri Salohi in snedel par varenik z rumom ter se pomenil v topli koči z zgovorno in naklonjeno gostiteljico. Zato je napravil tudi daljši ovinek, čeprav se je namenil oglasiti se samo mimogrede. In ko je prišla Saloha o praznikih v cerkev v krilu nekoiiko prežive barve z našivki od nankina ter sedla desno poleg pevcev, je gotovo zakašljala in zahrkal Djak, pogled mu je nehote uhajal na ono stran: toda tudi občinski predstojnik si je zasukal brke, poravnal svoje nazaj počesane, repu arnika slične lase, ter zašepetal sosedu: »He, strumna ženska, prava čarovnica!« Saloha se je vsem poklonila, a vsak je mislil, da je veljal poklon samo njemu.

Toda kdor se je brigal za tuje zadeve, je vendar igraje opazil, da je bila Saloha še najbolj naklonjena kozaku Čubu. Bil je vdovec, v njegovi kašti je stalo vedno osem mernikov žita. Par jarmov mogočnih volov je stezalo svojo rogovje iz spletene meje ob šupi na cesto ter zamukalo, če je videlo, da gre mimo kumica ali stric — krava ali rejni bik. Po strehi je plezal bradat kozel ter blejal rezko, prav kakor je govoril policijski mojster, ter dražil purane, šetajoče se po dvoru, obračajoč pri pogledu na sovražnike, ki so zasmehovali njegovo brado, cesti hrbet. V Čubovi omari so ležali celi kosi platna, staromodne šupane in kontuše z zlatimi našitki — njegova pokojna je bila zelo lišpava. Na vrtu je imel leto za letom poleg maka, zelja in polletnega cvetja tudi dve gredici tobaka. To se je dozdevalo Salohi kaj vabljivo in bi najraje

vse združila s svojim gospodinjstvom, pri čemer si je morda že prezgodaj mislila, kako bo vse uredila po svoji želji, ter je zato podvojila dokaz svoje naklonjenosti napram staremu Čubu. Da bi pa njen sin, kovač Vakula, vendar ne pridobil zase Čubove hčere ter ne postal gospodar in ji ne bi dovolil poljubno razpolagati s premoženjem, se je poslužila običajnega sredstva 40letnih kumic: kolikor mogoče razdvojiti kozaka s kovačem.

Morda so bile prav te zvijače in prebrisana preračunjenost vzrok, da so stare ženice, če so pri kaki ženitnini pogledale nekoliko pregloboko v kozarec, čebljale med seboj, da je Saloha res čarovnica. Ta in ta je baje videl zadaj rep, dolg kot vreteno, da je zadnje nedeljo letela čez pot v podobi črne mačke. Vse to da je res, saj se je k popici zatekla svinja in kirikala kakor petelin, si pokrila kapo popa Kondrata in spet pobegnila. Ko so se o tem menile stare mamice, ni pozabil povedati kravji pastir, da je enkrat poleti, prav pred sv. Petrom in Pavlom, ležal v hlevu in si podzglavil snop slame. Naenkrat je opazil čarovnico, ki je jela razpletati las in v sami srajci molsti krave. Niti s prstom ni mogel geniti, tako ga je začarala, ker ga je pomazala z neko ostudno rečjo po ustih, da je moral potem cel dan pljuvati.

Pa vse to je še zelo dvomljivo, kajti samo soročinski asesor more videti čarovnice, zaradi česar so tudi vsi navedeni kozaki prezirno zmigavali z rameni in navadno rekali: »Pesjanke lažejo, to je pribito!«

(Dalje prihodnjič.)

Novoletna priloga za stare in mlade

Novoletno voščilo

Topla sreča naj prisije
v tihe naše domačije,
zadovoljstvo k nam prisede
in nas v blagi mir zaprede,

da bo vedno soj v očeh
in na rožnih licih smeh!

Albin Čebular.

Ponesrečena ljubezen

(Dogodbica.)

S plamenom je gorela ljubezen, ki je ogrevala Vrbančkovega Ivana in Sredarjevo Barbo. Neizrečeno sta hrepenela po zakonski zvezi; imela sta že vse pripravljeno za ženitovanje.

Zgodilo pa se je, da je bil Ivan nenadoma odpoklican na orožne vaje. Pristrčno se je poslovil od svoje izvoljenke tisto popoldne pred odhodom, zakaj ponoči je moral že oditi v bližnje mesto.

Ves solzen je odhajal Ivan s kovčegom mimo Sredarja, kjer mu je živ spomin na Barbo ustavil korak. Še enkrat jo je hotel videti, četudi v večerni temi, zato jo bo počakal v drvarnici, kamor pride vsak večer po drva, da skuha večerjo. Odprl je vrata ter je sedel na kovčeg.

Kmalu so zaškripale večne duri in čez dvorišče proti drvarnici je stopala ženska, katere seveda ponoči ni mogel poznati. Po hoji in postavi se mu je zdela podobna Barbi in že je pripravljaj roki za objem in usta za poljub. Ko je stopila v lopo, jo je začel ljubeznivo božati, stiskati, objemati in poljubljati.

Dekle se mu je izvijalo in odnikalo ter je naposled zbežalo s plašnim krikom. Tedaj je videl, da se je v svoji ljubezni strašno zmotil. Glas je izdal namreč Sredarjevo deklo, ki je iz drvarnice bežala naravnost v kuhinjo in je povedala Barbi vse, kar se je prigodilo.

Barba je ostrmelala. «A tak je torej Ivan!» se je zasolzila. «Nisem mislila kaj takega o njem.»

Fant se tisti večer ni imel več časa opravičiti. Ko se je vrnil čez mesec dni od vojakov, je našel Barbo poročeno...

Soteščan.

Zima v visokih planinah

(Gorska zgodba.)

Tako visoko gori v planine ne sega več sklenjeni gozd; tu stoje samo še posamezne skupine bradatih mecesnov in plazečega se ruševja, ki medlo obsenča travnike in pašnike, kateri obdajajo majhno in borno posestvo Korenjakovih. Mnogo, mnogo let je že minilo, odkar se je prvi Korenjak — Bog ve, iz katerega razloga — naselil tu v tem divjem planinskem svetu. Lesena kočica in prizidani hlev imata zaradi starosti isto sivo barvo kakor visoke, strme skale v ozadju, tako da se eno od drugega komaj še dá razločiti.

Tam gori je zima... Dan za dnevom sneži. Kmalu je popolnoma zasnežena in neprehodna edina steza, ki vodi iz doline tjakaj. Bela, ledena stena obdaja vedno ožje samotno posestvo. Ozki, rovu podobni hodniki, ki vodijo od hiše do hleva, zasipajo vsak dan novi snežni zameti, tako da ga je treba vedno znova popravljati.

Maloštevilna družina biva v tej samotni.

Ob stvalih najenostavnejše vrste tke dan za dnem kmet Korenjak sukno za domačo potrebo. Njegov brat, invalid z lesenim nogom, izdeluje iz ruševjega lesa žlice in skledice, ob njegovi strani pa se izkuša majhen deček v rezljanju lesenih žliček in igračk. Deklica z zarjavlimi lici in od starosti upognjena stara mati sedita ob kofovratu in pridno predeta. Samo ena oseba v sobi se ne gane — to je težko bolna žena Korenjakova, ki leži na borni postelji, hira in umira. Redko, a vedno tiše in tiše hrope; tu pa tam se izvije skozi njene stisnjene ustnice glas bolesti: čuje

ga samo njen mož; temu pa reže kakor brušen nož v srce; vendar mu leti snovalna ladjica med debelimi nitmi enakomerno in brez prestanka sem ter tja kakor nihalo na stenski uri.

Zunaj tuli vihar. Sedaj buči skozi dimnik in nasuje cel kup snega na ognjišče, potem se zopet zaletava z vso silo v vrata in okna, da prši snežni prah skozi vse vidne in nevidne špranje v sobo.

Napočil je večer. Vse delo v sobi počiva; stara mati pripravi večerjo, njena hči opravi svoje delo v hlevu, moža pa vzameta lopato v roko in izkopavata nov rov v visokem snegu, da bi imeli prost izhod iz hiše, če bi bilo treba bežati. Mali deček s svojima prijateljema, s psičkom in mačko, pa se je že spravil v svoj količek za pečjo in mirno spava.

Po večerji zaukaže Korenjak svoji sestri, naj skrbno pogasi ogenj na ognjišču in v peči; ozre se še enkrat na trpeči obraz svoje bolne žene, ogrne si svoj plašč in izgine v temno noč. Nihče mu ne brani, dasi vsi vedo, da je to lahko njegova zadnja pot; tudi njegova mati ne, saj je bila sama nekaj sličnega doživela.

Dolge, strašno dolge postajajo ure ponoči. Stara mati šteje udarce za udarcem na uri in ne more in ne more zaspati. Vselej, kadar vihar z novo silo buta ob hišo, sklence roke k molitvi, njene oči pa se proseče ozirajo na mali črtarček v kotu sobe, pod katerim pojemajoča lučka medlo razsvetljuje podobo Marije Device. Potem zopet bolestno pogleda na bolno ženo svojega sina, ki se ji na njenem obličju že pojavljajo prve sence bližajoče se smrti.

Minila je noč, minilo je jutro; že je opoldne. Mož z lesenim nogom je bil splezal na visoko skalo; kliče in kliče v dolino, a zaman: od nikoder ni nobenega odgovora. Končno vendarle zapazi črno piko v ledenem in sneženem morju. Vedno bolj in bolj se bliža. To je težko pričakovani brat. Brez sape, do smrti izmučen se z zadnjimi svojimi močmi pririje skozi visoke zamete do svoje hiše. Toda njegova nevarna pot je bila zaman; že so se oči njegove žene za vedno zatisnile.

Drugi dan počiva vse delo v hiši. Mož steže iz navadnih desk rakev; njegov sin mu pomaga. Brat in sestra pa pripravljata mrtvašnico. Medtem je že stara mati ženo svojega sina oblekla v njeno najlepšo obleko in je njene mrzle roke ovila z njenim molkom. In tako spravijo truplo v rakev in jo položijo v pripravljeno mrtvašnico.

Dan za dnevom mine, ne da bi se kaj posebnega pripetilo. Nihče ne gre z visoke planine doli v dolino, nihče ne pride iz vasi gori na Korenjakovino. Korenjakovi so in ostanejo samo v družbi z mrtvo Korenjakovko. Vsak dan se zbere mala družina v mrtvašnici k skupni molitvi; vsak dan zaukaže stara mati vnuku, nanese posodico z blagoslovljeno vodo k materini rakvi; vsak dan odpre v svoji žalosti mož rakev, poškopri z blagoslovljeno vodo svojo mrtvo ženo in se ozira v obraz nje, ki je z njo leto in let preživel hude in lepe čase.

Medtem so se visoke snežene plasti, obdajajoče Korenjakovo hišo, vedno više in više nagrmadile, tako da ni več mogoče videti v dolino, celo zvonjenja cerkvenih zvonov v vasi doli v dolini ni mogoče slišati. Enakomerno potekajo dnevi. Korenjakovi so osamljeni, od vsega sveta odrezani; samo nebo še gledajo nad sabo, ki se včasih jasno in krasno, včasih pa preteče in grozeče ozira na nje.

Nekega večera, ko so baš vsi zbrani v sobi, začujejo naenkrat neko votlo grmenje, ki se stopnjuje od minute do minute. Samo enkrat obmolkne za nekaj trenutkov, potem pa grmi še grozoviteje. Zemlja se strese; cela hiša se trese in maje; tramovje poka. Zdi se, da se bo vse podrlo in zdrvelo v dolino. Cele kepe strjenega snega in ledu letijo skozi dimnik in skozi odprtine in špranje v sobo; luč ugasne; vseh se polasti strah in trepet. Stara mati kleči in moli; mož z lesenim nogom in deklica sta planila skozi odprta vrata na prosto; samo oče, držeč kričečega

in jokajočega sinčka, ostane nem in nepremičen sredi sobe. Več minut grmi in bobni tik mimo hiše, potem pojenjava polagoma grmenje, dokler globoko doli v dolini ne umolkne popolnoma. Plaz je bil k sreči šel mimo hiše. Drugo jutro vidijo, kje se je bil utrgal. Samo velikanski sneženi zameti, ki so se bili nabrali okoli hiše, so ga bili od nje odvrnili, da je ni zasul ali podrli in odnesel v dolino.

Tudi prebivalci vasi v dolini so bili čuli strašno grmenje plazu. Vsi so mislili, da je pod sabo pokopal tudi Korenjakove; tem bolj, ker zaradi visokih sneženih zametov, ki so kakor visoko zidovje obdajali Korenjakovino, hiše visoko tam gori niso mogli videti. Z lopatami, s krampi in vrvmi se tedaj odpravi do dvajset mož in mladeničev, da rešijo, kar bi se rešiti dalo. Huda, težka je pot. Končno se dokopljejo do Korenjakove hiše. Zasutih res ni treba tu izkopavati, pač pa umrla Korenjakova žena že tedne čaka, da jo pokopljejo tam doli na vaškem pokopališču. In to se naj sedaj zgodi. Hitro se uvrstijo možje in mladeniči k pogrebu in se počasi pomikajo z rakvijo po pravkar izhojeni poti v dolino k vaški cerkvi.

Drugo jutro razodeva sveža črna zemlja v beli sneženi odeji na vaškem pokopališču mesto, kjer so ji izkopali grob. Zvonovi vabijo prebivalce iz vse doline k pogrebu; duhoven blagoslovi njo, ki so jo prinesli z visoke planine; potem jo polože k večnemu počitku. Njen mož vrže prvo zemljico na njeno rakev. Nato jo zagrebejo. Molče s solzami v očeh odkoraka Korenjak s svojim sinčkom nazaj gori na svoj zapuščen dom. — č.

Nocoj skrivnostna roka piše

Zatisnil starček je oči...
Spet novo leto se rodi;
nocoj skrivnostna roka piše,
naerte snuje, pola riše...

Vrstijo črke se v napis,
krog vsake zlat blešči obris;
iz vsake sreča se smehlja
kot zvezda z nočnega neba.

Tam vstajajo iz dolgih vrst,
ki jim grozi nevidni prst;
njegov odtis sta bol, nesreča,
trpljenje, žalost, skrb moreča.

Drugod spet tajno seže v dan
in blagoslov rosi čez plan;
nebrne kapljice in zlate
na vrše padajo in trate.

Ta tamkaj zatemni nebo,
pošilja bliske na zemljó,
na bujno polje točo siplje,
na strahoma srce utriplje.

veselje, sreča in nezdode
so skrite v tajnostih usode;
in njen skrivnostni prst zapiše,
nobena roka ne izbríše.

Soteščan.

Vse trikrat več

(Primorska.)

Dutovlje-Tomaj, tam na Krasu, kjer si zdaj pere lačni in žejni Lah suho grlo s teranom.

Očeta ni poznal, zdaj mu pa še mati umrje. Kdo naj mu gospodinji?

«Druge pomoči ni, kakor da se oženiš,» mu svetuje zvest prijatelj.

«Saj bi se rad, a sem tako neroden, da si v svate ne upam.»

«Pojdem pa jaz s tabo.»

«Prosim, pa glej, da me boš hvalil! Ko poročem, da imam par voličkov, reci ti, da imam tri pare volov in tako naprej: vse po trikrat več.»

«Nič se ne boj!»

V Tomaju so prav povečerjali, ko sta potrkala Dutovca. Cela družina je takoj vedela, za

kaj gre. Posebno mati bi bila kar zavriskala od veselja, pokazala ga pa ni, saj ženini njeni hčeri itak ne uide: malo ponosa in tudi malce ošabnosti je treba imeti.

Brž je prišlo nekaj kostanja v žerjavico, gospodar je prinesel bučo vina in vsi so posedli okoli ognja, pogovarjajoči se izprva bolj o vsakdanjih zadevah.

Na pečen kostanj se da piti in tako je bilo nekaj buč kmalu praznih, za katere gospodarji ni žal, saj ve, kaj se pripravljajo. Vsaka nanovo natočena buča je druge vrste vina: teran, modra franka, malvazija, druga boljše od druge. Polagoma sta se poslovala nerodnost in boječnost od obeh Dufovcev.

«Ljuba mamka, skrbni oče! Morda ste že uganili, po kaj sva prišla. Tale fant tu potrebuje gospodinje. Premoženje ima lepo...»

«No, seve, tistih par voličkov...»

«Kaj voličkov, tri pare volov imaš, takih, da fara lepših ne premore!»

«Hišica bi že še bila...»

«Hišica? Svojemu poslopju rečeš hišica? Pa kaj bom govoril, saj jo pozna ves Kras!»

«Zdrav sem, hvala Bogu, le na vratu se mi je naredil majhen turček...»

«Kaj turček, reci, da si ves gnil...» ga je končno polomil posredovalec.

Zmaga ljubezni

(Legenda.)

Pravijo, da je bila v prvi božični noči poleg angelov, pastirjev in črede navzoča pri betlehemskega hlevu tudi grda pošast, ki se je umikala krasni mladenki, čije lilijsko lice je odeval izraz usmiljenja, sočutja in prizanesljivosti. Tolažba je odsevala iz njenega pogleda in njene roke so se širile v objem.

«Jaz sem sovražstvo,» je sikala pošast. «Ustvarila me je beseda, izgovorjena v raju kači: 'Sovražstvo bom naredil med tabo in med ženo.' Od tedaj razdvajam in razdiram. Bilo sem ob kači, ko je prevarila Evo, pri Kajnu, ko je umoril brata Abela, ob sinu Absalonu, ko je preganjal očeta Davida, in faraona sem vodilo na pohodu za Izraelci čez Rdeče morje. Kdo pa si ti, neznanca?»

«Imenujejo me ljubezen. Moja domovina je raj in oče mi je Stvarnik, ki je poslal Rešenika. Ves svet bom napolnila s svojimi žarki in zavladala nad tabo...»

«Uničilo te bom in razpihalo tvoje žarke,» se je postavilo sovražstvo pred mladenko. Nenadoma pa je umolknilo, zakaj nad njim se je odprlo nebo in zadonela je odrešilna pesem: «In mir ljudem na zemlji!»

«To je spev ljubezni,» je poudarila mladenka. «Rešitev je na poti.»

Čudežna zarja je razsvetlila betlehemske hlev in odkrila ob jaslih ženo z detetom v naročju. Detetov pogled je bil poln usmiljenja in dobrote.

«To je Zveličar,» se mu je priklonila mladenka.

«Sovražim ga, ker me preganja... Zalezovalo ga bom na vseh potih in ščevalo zoper njega...»

«Ljubezen je nepremagljiva.»

Ljubko se je nasmehnilo rajsko dete; prihiteli so pastirji in popadali predenj na kolena. Nebo je strmelo nad tem prizorom, a pekel je škripal od jeze...

Ponovno se je oglašila nad hlevcem čarobna pesem: «In mir ljudem na zemlji...»

«Kjer je mir, tam je ljubezen,» je dostavila čudežna mladenka.

«Maščevanje!» je zatulilo sovražstvo. Valilo se je od Betlehema proti Jeruzalemu na kraljev dvor Heroda, da ga nahujska proti učlovečenemu usmiljenju; odtod je drvil naprej po Judeji od Kajfa do Pilata, ki mu je narekovalo krivično obsodbo, podpihavalo je Jude, da naj ga bičajo, kronajo s trnjem in pribijejo na križ.

Za njim pa je hodila ljubezen in zmagovala...

V novoletni noči

V gozdu tajnostna tišina;
smreke krije srebrnina,
breze so v srebro vkovane,
jelke z biseri poslane.

Vmes pa srnic ljubki zbori
tavajo po beli gori.

Tajna noč se k zemlji sklanja,
sanje svoje zimske sanja...

Albin Čebular.

Lepa ovčica

(Pripovedka.)

Neki oče je imel več sinov in hčerk. Vsi so, komaj so malo odrasli, začeli škiliti po drugem spölu. Sinovi niso mogli biti brez ljubice in hčere ne brez ljubčkov. Oče se je zaradi tega tako jezil, da si je kar pulil lase.

Medtem mu je porodila žena še enega sina. Temu otroku je dal oče napraviti v gornjem delu svoje hiše posebno sobico, v katero je zaprl otroka in mu oskrbel za varuha in vzgojitelja moško osebo. Sklenil je namreč, da bo dal vzgojiti tega otroka tako, da do dvajsetega leta ne bo videl nobenega ženskega obličja, še svoje lastne matere ne.

Sin je, skrit v svoji sobici, postal lep mladenič in oče se je hotel prepričati, ali je božja naredba res taka, da vsak človek že po prirodi silí k drugemu spolu.

Ko so potekla sinu odmenjena leta, ga je oče sklenil vzeti s seboj v bližnje mesto.

«Ljubi sin, danes pojdeš prvič z menoj v mesto, kjer ti bom kupil, kar ti bo srce poželelo.»

Ko sta hodila po mestnih ulicah, je sin neprestano popraševal očeta, kaj je to, kako se pravi tej stvari in tako naprej. Oče mu je moral samo odgovarjati in tako zaporedoma, da skoro ust ni utegnil zapirati.

Medtem se je pripeljal proti njima voznik z oslom. Sin je takoj vprašal očeta: «Kako se pravi tej stvari?»

«To je osel!» mu je odvrnil oče. «To je najbolj neumna žival na svetu, vendar je človeku v veliko korist; vozi in nosi težka bremena, nosi tudi jezdeca! Ali hočeš, da ti tega kupim?»

«Ne, tega pa nočem imeti.»

Zopet sta šla dalje in je neki komedijant priglasil proti njima medveda.

«Kako pa se imenuje ta stvar?» je vprašal sin.

«To je medved!» mu je odvrnil oče. «S to stvarjo si ta gospodar služi svoj vsakdanji kruh. On namreč gode in medved potem pleše, a ljudje ta ples gospodarju drago plačujejo. Ali naj ti ga kupim?»

«Ne tega zopet nočem! Kaj bom s tem kosmatinom?»

Oče in sin sta potem ogledovala dragulje, razstavljene po izložbenih oknih in oče je sina vedno popraševal, ali bi mu kaj ugajalo, a nobena stvar ni bila zanj.

Potem sta srečala voznika, ki je peljal na vozu veliko opico. Sin jo je gledal ves prestrašen ter vprašal očeta: «Ali je to hudič? Med potjo v mesto ste mi pravili, da je hudič podoben človeku!»

«Ni!» je odvrnil oče, «to je opica. Ali hočeš to imeti?»

«Bežite z vragom!» je odklonil sin ponudbo, «take grdobe pa ne maram v hiši.»

Ne dolgo zatem je prikoral po ulici proti njima lepa deklica. Ko jo je sin zagledal, je uprl svoje oči vanjo in jo gledal tako dolgo, dokler mu ni izginila po ulicah na drugo stran. Ko je ni več videl, je vprašal očeta: «Kako se pravi tej stvari, ki je pravkar šla mimo?»

«To je lepa ovčica!» je odgovoril oče.

Po teh besedah je objel sin ves vznemirjen očeta. Dolga časa si ni upal z besedo na dan, naposled se je vendar ojunčil ter rekel: «Ljubi oče, davi, ko sva šla z doma, ste mi obljubili, da mi boste kupili, kar mi bo srce poželelo, torej Vas prosim, da mi kupite lepo ovčico! Edino ta mi ugaja.»

Zdaj so se očetu odprle oči. Spoznal je, kakšna je naredba božja.

Oče je potem kupil vsem sinovom lepe ovčice. Svoje lepe ovčice pa je poprodal drugim očetom, ki so jih tudi kupili za svoje sinove. Nikdar se potem ni več jezil in si pulil las iz glave, češ, da si nebesa in zakon vsakdo želi.

Matija Belec Bolfanski.

Šmarni pajek

(Pripovedka.)

Bilo je na božični večer pred mnogimi leti. Romek je prišel od običajnega kajenja, postavil je lonec na sredo sobe in vpihnil luč na dišeči žerjavici ob trščici, s katero je prižgal leščerbo, in sedel za mizo. Pričakovala ga je družba mladih vaščanov zaradi njegove zgovornosti, pa tudi zavoljo prijaznosti domačih hčera, ljubeznive Micke in Francke, ki sta cveteli v najlepši mladostni dobi. Francka je bila starejša ter je zorela za možitev. Oče ji je izbral ženina med premožnimi posestniki, hčeri pa se je prirasel k srcu Bršljanov Nacko, čigar kmetija je bila najmanjša v sosednji vasi. Zaradi tega sta morala svojo ljubezen skrivati pred očetom.

Tistega božičnega večera je bila Francka nenavadno dobre volje. Napravila je jaslice, kakršnih ni bilo v domači vasi. Vsa družba je hvalila in občudovala njeno delo. Tudi oče je bil ponosen na hčerino umetnost, zadovoljnost se mu je prelivala po obrazu.

«He, Francka, lučko si pozabila prižgati,» jo je opozoril na nedostatek. «Potem se bomo nekaj pomenili.»

Hči je naredila lučko pred hlevcem v kotu nad mizo, ob katerem so pasli pastirji svojo betlehemske črede, nad njimi so plavali angeli z oznanilom odrešenja.

Mladina je radovedno opazovala premetenega gospodarja, ki je venomer mežikal z drobnimi očmi. Tako ji je vedno pripravil nekaj novega, mož jih je imel pod klobukom.

Vstal je in odprl omarico, iz katere je vzel steklenico, postavil jo je na mizo ter jo je skrbno odmašil.

«Očka, kaj pa imate?» so ga fantje radovedno obstopili.

«Šmarnega pajka, ki nam bo povedal srečo,» je poudaril. Važno je stresel steklenico in zaklical: «Šmarni pajek, dvigni se, povej, kje sreča čaka me!»

Pajek se je začel premikati v steklenici po drobnih listkih, a ni se mogel povzpeti do vrha. Čim se je nekoliko dvignil, je padel nazaj in obtičal na papirju.

«Mene ne poslušaj,» je vzdihnil oče Romek. «Kdo drugi naj poskusi svojo srečo.»

Fantje so poskušali in klicali živalco s pisanim šmarnim križem, naj jim potegne srečno številko; vzlic vsem prošnjam pa se ni hotela premakniti.

«Čudno, čudno,» je Romek odkimaval. «Nocoj imajo živali čudodelno moč, posebno še šmarni pajek, ki je odlikovan s križem, znamenjem našega odrešenja. Ta paglavca pa se ne gane; menda nam nalašč kljubuje.»

«Še jaz bom poskusil,» se je med zadnjimi oglašil Bršljanov Nacko in zaklical: «Šmarni pajek, dvigni se, povej, kje sreča čaka me!»

Kakor na povelje se je pajek povzpел pod vrat steklenice z drobnim listkom, držala se ga je tenka nitka, s katero ga je pritrdil tja, kamor je segel zamašek.

«Tri!» je mladina strmela na listek. «Srečna številka!»

«Nacko, stavi v loterijo!» mu je Romek svetoval. «Skušnje imam, ta številka bo zadeta.»

«Za stavo bi moral imeti dve ali tri številke,» je Nacko podvomil.

«Stavi na terno,» ga je poučil. «Tako zadostuje ena sama številka.»

Nacko je takoj po božiču stavlil v loterijo, a njegova številka ni bila zadeta. Stalo ga je precej denarja, kar ga je vznevoljilo.

„Kar si izdal, ti bo že še povrnjeno,“ ga je tolažil Romek. „Sreče ne prodajajo samo v loteriji...“

Fant se je pomiril, čeprav ni gojil nikakega upanja v prorokovano srečo. Iskal jo je v marljivem delu, preurejajoč gospodarstvo. Pomladi se je lotil kopanja greznice, pri čemer je zadel ob nekaj trdega — na lonec starinske oblike. Odstranil je pokrov, pod katerim so se bleščali šmarni tolarji in cekini. Iznenaden je stisnil lonec pod pazduho in tekel k Römku, pokazat najdeno bogastvo.

„Hm, zaklad! Nekdo ga je skrtil pred roparji. Zdaj si najbogatejši v okolici,“ je kašljal oče Romek. „Kam boš z denarjem?“

„S Francko ga bova delila. Dolgo sem prikrival, zdaj pa recite, ali mi jo daste za ženo?“

„Ne bom ti je odrekel,“ je zadovoljno prikimal in dostavil: „Ta vrazji pajek me je spravil ob hčerko.“

ŽENSKI VESTNIK

Zakaj se torte ne posrečijo

V današnjih hudih časih, ko davčna obremenitev tako tišči Slovenijo, je torta po mestih še bolj pa na deželi prav redka prikazen. Vendar pa ob slavnostnih prilikah tudi v teh hudih časih pride celo pri siromaku torta na mizo.

Torta prav za prav ni luksuz, ker je redilna in je primerna zlasti za slabotne ljudi po prestani bolezni. Priprava torte je zelo enostavna, vendar pa zahteva nekaj predznanja in natančno delo. Vrste tort so zelo različne, priprava pa je pri vseh zelo podobna.

Predvsem je važno, da je izbira snovi za torto prava. Skoro za vsako torto je potrebno sirovo maslo. Neobhodno potrebno pa ni, ker se njegova kislina, ki daje sirovemu maslu okus, s pečenjem v pečici itak izgubi. Zaradi tega se lahko dobra margarina prav tako uporablja, biti pa mora seveda prvovrstne kakovosti in popolnoma sveža; ako ima te pogoje, je v marsičem celo primernejša kakor sirovo maslo. Moko mora gospodinja prav tako kakor slaščičar vedno presejati. Isto velja za sladkor. Nikdar ne smeš uporabljati sladkorja v kristalih, temveč vedno le presejan sladkor v prahu. Rumenjaki se morajo zelo dobro premešati s sladkorjem in mastjo.

Prav važno je pravilno raztepanje snega. Vrednost te nekoliko dolgotrajne procedure obstoja v tem, da se prične zrak med posamezne delce, tako da obstoja med beljakom in zrakom prav ozka zveza. Sneg se potem, ko so vse snovi skupaj, lahko zmeša s testom. Torta pride nato v pečico, s toploto se razširijo v torti zaprti delci zraka, s čimer nastane tako zvano vzhajanje (kipnenje) torte. Ako pa se sneg ne napravi dovolj čvrst ali pa se zaradi nepravilnega primešanja zračni mehurčki strgajo, se ne doseže zaželjeni cilj in torta ostane nizka. Torej raztepanje snega se mora res izvršiti popolnoma v redu.

Velike vrednosti je pravilna toplota pri pečenju torte. Na vsak način ne sme biti pečica prevroča; papir, ki ga daš za poskus v pečico, mora dobiti le malce rjavo barvo, nikakor pa ne sme zgoreti. Ako je pečica prevroča, postane torta pretrda. Vedno je bolje peči torto v zmeri vročini.

Nameščenci mariborske ekspoziture OUZD slovenski javnosti

Slovenska ljudska stranka je za občinske volitve v Mariboru izdajala poseben agitacijski listič «Mariborčan» (urednik Januš Golec), katerega tretja in zadnja številka je objavila tudi naslednji napad:

«Vsak delavec in delodajalec v Mariboru stisne pest, če sliši ime «bolniška blagajna» ali «urad za zavarovanje delavcev». Delavec plačuje, pod-

jetnik plačuje, a ubogi delavec, kadar potrebuje pomoči, je ne dobi! Na stotine je pritožb proti bolniški blagajni in njenemu poslovanju! Na milijone so že vplačali delavci in obrtniki, a kam je šel denar? Večina vplačanega denarja se uporabi za uradnike pri bolniški blagajni in za velike palače v Zagrebu in v Ljubljani. V nekdanji bolniški blagajni v Mariboru je bilo samo par uradnikov, pa je bolniška blagajna dobro funkcionirala, a sedaj jih seda tam okoli 30. Delavec je bil zadovoljen, a danes kolne vsak delavec, ki ga zadene nesreča, da potrebuje zdravniške ali denarne pomoči od bolniške blagajne! Kdo pa tako sijajno vodi to ustanovo? Samo socijalni demokrati! Socijalistični poslanec Petejan in njegova rdeča družba komandirajo v bolniški blagajni! Zaradi tega pa je tudi tak red tam, da se Bogu usmili! Delavci in obrtniki! Ali hočete, da se tak red, kot je v bolniški blagajni, zanese tudi na magistrat? Ne! Proč s socijalnimi demokrati od magistrata! Proč z rdečimi petelini od bolniške blagajne!»

Uradništvo ekspoziture OUZD v Mariboru ne najde izraza, da bi moglo dovolj ožigosati ta skrajno nekvalificiran, neresničen, da ne rečemo zločinski izpad, ki mu dela ne le veliko krivico, temveč izpodkopava tudi njegov ugled in avtoriteto javne ustanove, kateri načeljuje minister iz vrst napadalcev. Če pravi člankar, da je bilo pri stari bolniški blagajni komaj par uradnikov, bi moral tudi povedati, da je prejšnje zavarovanje bilo podeljeno na več manjših blagajn in obratnih zavarovalnic, katerih vsaka je imela po enega ali dva nameščenca, in da je največja med njimi (splošna bolniška blagajna) imela v najboljšem primeru do 1000 članov, medtem ko jih ima mariborska ekspozitura danes 12.000. Nekdaj je ves poslovni aparat sestojal iz imenika članov, ki je bil istočasno imenik delodajalcev, po katerem so se predpisovali prispevki, potem iz bolniške blagajne in denarne knjige, danes pa imamo obširen kompliciran aparat s katastri, različnimi kartotekami itd., kar je bilo poprej treba enkrat, se mora danes desetkrat na raznih krajih vpisati in sistem centralizacije nalaga nebroj vsakodnevnih korespondence. Poleg tega je bilo poprej nezgodno zavarovanje ločeno od bolniškega, sedaj pa je združeno. In kljub temu nas pri ekspozituri ni 30, kakor navaja člankar, temveč s služiteljem vred samo 7, kar vsakdo vidi, ki ima pri ekspozituri kaj opraviti.

Višek nekvalificiranosti, da ne rečemo zlobnosti, je pa trditev, da večino dohodkov zavarovanja požro nameščenci. Iz javno polaganih letnih obračunov je razvidno, da znašajo vsi upravni stroški ljubljanskega okrožnega urada, torej plače nameščencev, pisarniški material, potnine in drugo, letno 18 odstotkov vseh izdatkov. Najnižji uslužbenec pri ekspozituri dobiva 1200 Din mesečne plače, vodilni uradnik, ki ima družino, pa 1800 Din, in v tem pogledu lahko marsikakega delavca in gotovo tudi člankarja zavidamo. Predbacivanje o socijalistični komandi je popolnoma brez podlage, ker tvorijo nameščenci, ki se zunaj urada socijalistično udeležujejo, že pri nas, pri 7 uslužbencih, neznatno manjšino, poslanec Petejan pa po svoji izvolitvi ne vrši več službe. Sploh smo pa nameščenci v službi, samo nameščenci svojega urada in nič drugega; vmešavati se v zasebno življenje svojih tovarišev nimamo pravice, dokler je v skladu z moralo in zakoni! Kdor ima količkaj vpogleda v ustroj našega zavarovanja, nam bo priznal, da se težko najde uradništvo, ki bi moralo opravljati tako težko službo kakor je pri nas, kjer ne vprašujemo po šesturniku ali osemurniku, temveč delamo, dokler niso kupi papirjev opravljeni. Naša služba zahteva toliko takta kakor malokje in zelo težko je mnogokrat spraviti pravico in zakon v sklad. Zato smatramo, da tega nismo zaslužili.

Čudimo se, da prihaja ta napad iz krogov, ki imajo na naš zavod največji vpliv, in to v trenutku, ko tvori ravnateljstvo ljubljanskega OUZD večina njihovih pristašev in je minister, pod katerega kompetenco spada vse naše poslovanje, njihov človek. To se pravi v lastno skledo plju-

vati in zlonamerno škodovati avtoriteti zavoda in ideji zavarovanja sploh.

Ker radi navedenega od najmerodajnejše strani ne moremo pričakovati zaščite in zadoščenja, smo primorani obrniti se na vso našo javnost, da te metode sodi in obsodi.

Prizadeti nameščenci mariborske ekspoziture OUZD.

ZANIMIVOSTI

× **Osem dni živ pokopan.** Fakir Toka, ki je v Stuttgartu pretekli ponedeljek legel v krsto in se dal pokopati, je v nedeljo 11. t. m. zopet vstal od navidezne smrti. Zanimivemu poskusu je prisostvovalo okoli 10.000 gledalcev. Ko so delavci odkopali jamo do polovice, je zapel zvonec. To je bil dogovorjeni znak fakirja, ki je s tem javil, da se je zbudil. Kmalu nato so dvignili krsto. Vsi ovoji in pečati so bili nedotaknjeni; fakir je res ležal osem dni v krsti. Čim so ga dvignili iz steklene krste, si je potegnil raz lice, ušes in vratu igle, ki si jih je zataknil pred pokopom. Zahteval je kozarec vode in privoščil si je malo močnate jedi. Zdravniki so ugotovili, da je Toka shujšal v krsti za 10 kilogramov.

× **Skrivnostna rastlina, ki daje od sebe glavo, podobne otroškemu kašljanju.** Pisali smo že v «Domovini» o rastlinah, ki love muhe, jedo meso ter se celo smejejo. Neki francoski rastlinoslovec pripoveduje, da je v vročih krajih našel rastlino, ki kašlja. Plod te rastline je podoben navadnemu grahu. Rastlina na smešen način včasih zdvija. Pri tem izloča zoperno smrdeč prah. Kakor hitro pade prah na liste, se v celicah tvori plin. Celice se napno in mehurčki počijo z glasom, ki spominja na kašljanje otroka. Francoski učenjak pripoveduje, da obide pri tem človeka groza, tako nenavadno se čuje to kašljanje.

× **Smrt velikega indijskega moža.** Zadnji četrtek je umrl Indijec Mohandas Karamohand Gandhi, znan prvoboritelj za pravice svojega indijskega naroda, izkoriščenega od angleških gospodarjev. Gandhi je bil evropsko naobražen mož. Bil je sijajen publicist, govornik in politični vodja. Angležem je delal v Indiji mnogo preglaVIC, zaradi česar je bil tudi obsojen na šest let ječe, a pod angleško delavsko vlado zopet izpuščen.

× **Močni potresni sunki v Italiji.** V ponedeljek popoldne okrog 16. ure so čutili v Rimu in okolici precej močne potresne sunke, ki so trajali štiri minute. Med prebivalstvom je nastala velika panika. V okolici se je podrlo več hiš, dočim je bila škoda v Rimu le neznatna. V Rimu se je podrlo le neko podstrešno stanovanje. Več oseb je več ali manj ranjenih.

× **Srašna smrt v ponesrečeni podmornici.** Pred dnevi je treščil ob ameriški obali v ameriško podmornico «S 4» rušilec «Paulding». Podmornica se je potopila in v njo 52 oseb. Potapljačem, ki so se takoj podali na delo, da bi rešili v podmornici zaprte mornarje, se je posrečilo dobiti stike s šestimi mornarji, ki so se nahajali v prostoru za torpede. Sporazumevali so se z njimi s pomočjo trkanja na podmornico. Ti znaki so naslednja dneva postajali vedno slabši, dokler niso utihnil. Kljub vztrajnim naporom se potapljačem ni posrečilo rešiti nesrečnikov, ki so se zaradi pomanjkanja zraka zadušili.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Žirovsko pismo

Dobro obiskan občni zbor krajevne organizacije. — Soglasno odobreno delovanje Kmetško-demokratske koalicije.

Ziri, decembra.

Prosim, g. urednik, da po dolgem času tudi nam Žirovcem dovolite malo mesta v vašem cenjenem listu. Najbrž ste že pozabili na nas, ker se od zadnjih hudih poplav nič več ne oglasimo v časopisih. Vendar mi Žirovci kljub hudima poplavnima katastrofama v letu 1925. in zlasti v

Izvolite brati!

Cenjene gospodinje, poizkusite, da je

„**KOLINSKA**“ res izvrsten pridelek za kavo, ki kot dobri domači izdelek zasluži, da se uporablja v vseh rodbinah.

Ob koncu leta se našim spoštovanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in želimo vsem

srečno Novo leto!

Kolinska.

letu 1926. delamo, in to prav vztrajno, tako na prosvetnem kakor na političnem polju. Osebito žilava delavnost se opaža pri tukajšnjem Sokolu, ki vežba vsak večer, celo po dva oddelka naenkrat.

Zelo agilen je v letošnji seziji dramski odsek pod vodstvom br. Bizjana. Nudil nam je letos že številne predstave. Prav dobro so se izkazali naši diletantje v nedeljo 11. t. m. z igro «Morje»; prav tako 18. t. m., ko so isto igro ponovili. Mora se priznati, da je bil uspeh za naše razmere v moralnem kakor gmotnem oziru prav dober.

Na drugi strani se nam pa obeta tudi nov orkester, ki jako pridno vežba ter se pripravlja, da nas bo razveselil že na Silvestrovo.

Po dolgem času smo se začeli tudi na političnem polju živahneje gibati. Tukaj je sicer malo težavnejši položaj. Kakor pa se je v zadnjem času pokazalo, tudi pri nas prihajamo na pravo pot. V nedeljo 18. t. m. smo imeli občni zbor krajevne organizacije, ki je bil nad pričakovanje dobro obiskan. Otvoril je zborovanje tov. Kržišnik, na kar so sledila poročila ostalih funkcionarjev. Vsa poročila so se vzela soglasno na znanje. Nato so se vršile volitve. Naš novi odbor pod vodstvom tov. Demšarja bo nedvomno v polni meri izvrševal svoje dolžnosti.

Občni zbor je soglasno odobril delovanje Kmecko-demokratske koalicije ter izrazil željo, naj bi čim prej prišlo do skupnega delovanja med vsemi demokratično mislečimi strankami v državi.

Kanadsko pismo

Lumberton (Kanada), 28. novembra.

Tu v Lumbertonu je veliko podjetje lesne industrije, last ameriških delničarjev, pri katerem nas je zaposlenih tudi nekaj Slovencev. Delamo v gozdovih in so naše mezde za to naporno delo nezadostne.

Snega imamo že 3 do 4 čevlje na debelo in ga bo še padlo. Tu sneži sedaj neprestano, tako da nas snežni metež zelo ovira pri delu. Oddaljeni smo od najbližnjega mesta približno 38 km. Živimo tu res kot samotarji v puščavi, ne slišimo ne zvona ne ničesar, nimamo ne nedelje ne praznika, zato pa imamo mladega kitajskega kuharja, ki nas budi in kliče na zajtrk, kosilo in večerjo s tem, da tolče ob velik železen obroč.

Kdor sedaj izgubi delo, bo moral biti brez posla cele 4 mesece. To lahko doleti vsakogar. Brezposelni so veliki siromaki, kajti hrana stane pri nas mesečno 45 do 50 dolarjev.

Dragi bralci «Domovine», kateri želite potovati v Kanado, nikar ne verjemite vsega, kar Vam pravijo razni agenti, ki Vas snubijo za Kanado in Vam obetajo nebesa na zemlji, ker oni delajo le za svoj zaslužek, ne pa za ljudi. Ljudem se obljublja, da bodo imeli na farmi zasigurano delo in plače 30 do 40 dolarjev na mesec; ko pa pridejo izseljenci sem, jih čisto nočejo vzeti na delo niti za samo hrano. Kdor si ne ve sam pomagati, drugi mu nočejo.

Zdaj pa Vam voščimo vsem bralcem in bralkam «Domovine» srečno novo leto: Jože Starilja (Dragomlja vas pri Suhorju), Anton Fir (Sela pri Suhorju), Anton Knavs (Mali log pri Loškem potoku), Maté Babič (Črešnjevce pri Dragatušu), Jakob Grahek (Semič).

Novoletne čestitke naših fantov - vojnika

Celje. Pozdrav in voščilo za novo leto od slovenskih fantov, služečih v Celju pri 39. p. p.: Franc Anderlič (Zibika), Jernej Sonc (Radeče), Lojze Kaplan (Kranj), Franc Glavan (Št. Janž), Janez Gruden (Log), Franc Jarc (Ljubljana), Josip Kozinc (Sv. Pter pod Svetimi gorami).

Kragujevac. Srečno novo leto želimo vsem slovenskim fantom in dekletom, fantje-vojniki 1. čete 19. polka: redovi: Vinko Novak, Ivan Stermečki, Franc Krivc, Janez Gorjanc, Matija Sršen, Andrej Drevenšek, Anton Gajzer, Josip Miholič, Franc Jakob, Rudolf Mlakar, Martin Simončič in Alojz Kopina.

Prilep. Srečno novo leto žele vsi slovenski fantje iz Prilepa (Makedonija): podnarednik Milan Prtljaga, kaplari: Stanislav Šurk, Tomaž Šmid, Florijan Gajgar; redovi: Jakob Pintar, Janez Frelj, Miha Frelj, Anton Logar, Franc Benedičič in Anton Demšar.

Klisura. Srečno in veselo novo leto vsem slovenskim fantom, posebno pa našim brhkim Slovenkam, želijo slovenski fantje orožniki na jugu: žand. podnarednik Andrej Polajnar (Sp. Kokra), žand. tit. podnarednik Ivan Centrih (Planina pri Sevnici), žand. tit. kaplar Franc Žvegljč (Planina pri Sevnici), žand. tit. kaplar Ivan Debevc (Pa-dež pri Borovnici), žand. H. Boškovič (Kočevje), žand. Radoslav Žitnik (Grosuplje), žand. Alojz Hlede (Ivanjkovci), Alojz Bevc (Straška gora), peš. podnarednik Karel Orehovec (Ljubljana), vsi v službi na začasnih postaji Klisura.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Predebela.

Neki bašač je pripovedoval v družbi zgodbo o prepiru s svojim sosedom: «Zgrabil sem nestrannika in ga vrgel po stopnicah, da si je zlomil tilnik, potem pa me je ta lopov šel tožit.»

Slikar, ki se je zelo zmotil.

V nekem francoskem gradu je naslikana junaška Judita, kako po obglavljenju Holoferna kleči pred nogami Križanega in device Marije ter se s sklenjenimi rokami zahvaljuje za zmago.

Čudna kazen.

Gledališki ravnatelj je priredil s svojim osebjem izlet na deželo. Da bi preprečil vsake izgredne, je izdal pismen ukaz: «Kdor se opijani, plača 10 steklenic najmočnejšega vina.»

Proti preklinjanju.

V neki protestantovski fari, kjer se je razpaslo preklinjanje, je nastopil svečenik proti grdi razvadi v posebni pridigi ter se razvnel do naslednje groznje: «Ako ne opustite sirovega preklinjanja, naj me vzame hudič, ako bo kateri izmed vas prišel v nebeško kraljestvo.»

Omravnjena ošabnost.

Jaka: «Zakaj viha Matija svoj nos tako visoko?»

Miha: «Preiskali so njegovo duševno stanje ter ugotovili, da je normalen...»

Ne mara se zopet oženiti.

K vdovcu Boltežarju je prišel župnik ter ga vprašal: «Boltežar, zakaj se ne oženiš?»

Boltežar: «Še tega je treba! Vesel sem, da sem se rešil svoje žene.»

Župnik: «Sv. Pavel je rekel: ljubite se med seboj...»

Boltežar: «Ali je bil sv. Pavel poročen?»

Župnik: «Ne!»

Boltežar: «No, ko bi bil poročen, ne bi bil tako govoril...»

Kdo je bila Putifarka?

Katehet je razlagal v šoli življenje egiptovskega Jožefa ter povedal, da je Jožefov plašč ostal Putifarki v rokah, nato pa vprašal: «Kdo je bila Putifarka?»

Tonček: «Zastavljavnica!»

Če noče izdati svojih let.

Sodnik (bolj priletni gospodični): «Koliko stari?»

Gospodična je pomišljala.

Sodnik: «Nič ne pomišljuje, z vsako sekundo bo več...»

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, otekline členkov, pohabljenosti noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so včasih posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

Jaz Vam nudim

zdravilno pijačo, ki Vam razkrajja sečno kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno universalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poizkušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in franco eno stekleničico za poizkušnjo obenem z navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

AUGUST MARZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse 5. Abt. 333

V šoli.

Župnik razlaga o Bogu malim otrokom, pa vpraša: «Katero bitje je najvišje nad nami?»

Ker se nihče ne oglasi, pomaga župnik s pogledom na križ, rekoč: «Otroci, le poglejte proti mizi, pa povejte, kdo je najvišje bitje nad nami!»

Učenec vzdigne roko.

Župnik: Prav lépo Jožek, ti veš. Le povej!

Jožek: «Najvišje bitje nad nami so gospod župnik.»

Na gostiji.

Matijček je bil na gostiji svoje sestre za staršino. Po stari navadi je moral purana on razrezati in razdeliti. Ko se ga je torej lotil, se je krožnik prevrnil in puran je cmoknil pod mizo.

Hišni gospodar se je prestrašil in zaklical: «Pazite, pes bo vzel pečenko!»

Matijček: «Nič se ne bojte, saj jaz stojim na puranu.»

Svojega imena si ne da vzeti.

Soseda je dobila dete. V hiši se je razpletel razgovor, kakšno ime naj dobi novorojenček pri krstu.

«Pa mu naj dajo Gašperčkovo ime,» je rekel nekdo.

Gašperček: «Svojega imena pa že ne dam, kako bi se pa potem jaz imenoval!»

Otroci.

Otrok (pri spovednici): «Nekaj grdega sem naredil.»

Spovednik: «Le povej, kaj je bilo!»

Otrok: «Ne upam si! Če ne boste Francki povedali...»

Spovednik: «Ne bom. Le povej!...»

Otrok: «Sestri Francki sem izpustil bolho za srajco...»

Dobrodušno.

Janez (katerega je gostilničar metal skozi vrata): «Zakaj ne vržete ven tudi Gašperja, saj je napravil več hrupa kakor jaz?»

Gostilničar: «... začel, dragi moj!»

Nič več ne zmerja.

Gašper: «Ali te tvoja žena prav nič ne zmerja, kadar prideš pozno domov?»

Miha: «Ne! Tega sem jo odvadil.»

Gašper: «Kako si to napravil?»

Miha: «Enostavno! Ločiti sem se dal.»

Boga naj zahvali.

Prinesli so na mizo krompirjeve štruklje, ki jih Lojzek ni hotel niti pokusiti. Pa mu je dejal oče: «Ko sem bil v tvojih letih, nisem imel česa izbirati. Pojedel bi bil tudi najtrši krompir, samo da bi si potolažil glad.»

Lojzek: «Ej, potem pa zahvali Boga, da si prišel k nam, kjer se dobro jé.»

Listnica uredništva

Žetale. Bo prišlo prihodnjič.

Raka, Banovci, Spuhlja itd. Prejeli tako pozno, da bo prišlo šele v prihodnji številki.

MALI OGLASI

Mlinar

oženjen, želi službo v mlinu ali ga vzame v najem. Ore v službo tudi v boljšo tovarno k strojem ali sploh kaj primernege. — Ponudbe na: «Mlinar, Telovadec.» Hotemiz 19, Radeče pri Zidanem mostu. 304

10 kil suhih gob

Imam naprodaj. Cena 40 Din za kilogram. — Namilih Srečko, Cvišlerje 44, p. Kočevje. 1

Kože divjačine

plačujem najdražje.

P. SEMKO, Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Priporočajte in širite „Domovino“!

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
FRANC KOZELJ, trgovec, Velenje.

Veselo in srečno Novo leto

želiva vsem cenjenim odjemalcem
MARTINZ & STRAUSS, MARIBOR.

AVGUST ČERNE

splošno mizarstvo
Zgornja Šiška šte. 122.

Vsem obiskovalcem, gostom in prijateljem gostilne „PRI PERLESU“

v Ljubljani, Prešernova ulica 9,

prav srečno Novo leto

12 Jerica Žičkar, najemnica.

Svojim cenjenim gostom prav srečno Novo leto

Restavracija 6 „pri šestici“

Rozi Zalaznik

10

„Meraki“

vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem

veselo NOVO LETO!

in srečno Medic-Zankl

družba z o. z.

tovarna olja, lakov in barv

6

Vsem kupovalcem „DOKO“-čevljev srečno Novo leto!

IVAN ČARMAN

tovarna in trgovina „Doko“-čevljev

LJUBLJANA

Zgornja Šiška in Prešernova ulica šte. 9.

11

Srečno, veselo Novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem

FRANC SENČAR

trgovina mešanega blaga

Mala Nedelja in Ljutomer.

2

Vsem cenjenim odjemalcem želi
prav srečno Novo leto
tvrdka Franc CROBATH, d. z.
manufakturna trgovina
Ustanovljeno 1883. KRANJ. Ustanovljeno 1883.
13

Vsem, ki so potovali ali še bodo potovali **potom nase pisarne v Ameriko**, bodi
srečno Novo leto!
C'e. Gle. Transatlantique.
Zastopnik
IVAN KRAKER
Ljubljana, Kolodvorska ulica.
9

J. STJEPUŠIN
ZAGREB, JURJEVSKA 57
priporoča
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovano na pariški izložbi
Ceniki franco

Vaše telo

zahteva nego, da ostane zdravo. Za pravo nego telesa se uspešno uporablja že od dedovskih časov pravi Fellerjev milodišeči Elsafiuid. Oslabljenemu telesu prinaša moč in svežost, oživlja živce, jači mišice in tetive ter milo deluje na vse ostale dele telesa.

Masiranje in drgnjenje z Elsafiuidom pospešuje odtok krvi ter vzdržuje tako telo vedno odporno in čvrsto za delo. Umiranje z Elsafiuidom jači trudne oči, deluje pomirjevalno na živce ter ublažuje boli. Pri zunanem in notranjem uporabljanju je najboljša zaščita proti kihavici, influenci, hripu in drugim nalezljivim boleznim in prehladu. Rastopljen je izvrstno sredstvo za izpiranje ust, grla in goltanca. Elsafiuid je že 30 let tako priljubljen le zato, ker je uporabljiv vsestransko — zunanje in notranje — kot najzanesljivejše domače sredstvo in kosmetikum. Jačji je nego francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah in tovrstnih trgovinah, tudi v najmanjših krajih, izrečno pravi Fellerjev Elsafiuid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih po 9 Din ali specialnih po 26 Din. Drugače ga naročite uravnost po pošti, zakaj čim več ga naročite naenkrat, tem cenejši je, ker stane z omotom in poštnino vred:

9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din
18 poizkusnih ali 12 dvojnih ali 4 specialne steklenice 102 Din
54 poizkusnih ali 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 250 Din

Naslov napišite razločno takole:
LEKARNAR EUGEN V. FELLER
STUBICA DONJA, Elsatr 360, Hrvatska